

ICOM Code of
ETHICS
for Museums

संग्रहालयहरू
सम्बन्धी आइकम
आचार-संहिता

अन्तर्राष्ट्रिय संग्रहालय परिषद (आइकम)

युनेस्को प्रधान कार्यालय

१, मिलियस स्ट्रीट -७५७३२, पेरिस सेडेक्स १५-फ्रान्स

टेलिफोन +३३ (०) १ ४३ ०६ ७८ ६२

ईमेल: secretariat@icom.museum

वेबसाइट: <http://icom.museum>

International Council of Museums (ICOM)
Maison de l'UNESCO
1, rue Miollis—75 732 Paris CEDEX 15—France
Telephone: +33 (0) 1 47 34 05 00
Fax: +33 (0) 1 43 06 78 62
E-mail: secretariat@icom.museum
Website: <http://icom.museum>

© ICOM, 2017

Dépôt légal juin 2017

ISBN 978-92-9012-420-7

संग्रहालयहरू
सम्बन्धी आइकम
आचार-संहिता

PREAMBLE

The *ICOM Code of Ethics for Museums* has been prepared by the International Council of Museums. It is the statement of ethics for museums referred to in the ICOM Statutes.

The Code reflects principles generally accepted by the international museum community. Membership of ICOM and the payment of the annual subscription to ICOM are an affirmation of the *ICOM Code of Ethics for Museums*.

The ICOM Code presents a minimum standard for museums. It is presented as a series of principles supported by guidelines for desirable professional practice. In some countries, certain minimum standards are defined by law or government regulation. In others, guidance on and assessment of minimum professional standards may be available in the form of 'Accreditation', 'Registration', or similar evaluative schemes. Where such standards are not defined, guidance can be obtained through the ICOM Secretariat, a relevant National Committee of ICOM, or the appropriate International Committee of ICOM. It is also intended that individual nations and the specialised organisations connected with museums should use this Code as a basis for developing additional standards.

The *ICOM Code of Ethics for Museums* was first published in the three official languages of the organisation: English, French and Spanish. ICOM welcomes the translation of the Code into other languages and has set translation guidelines that can be obtained through its General Secretariat.

Ethical issues that require the attention and/or consideration of the ICOM Ethics Committee may be addressed to its Chair by e-mail: ethics@icom.museum

प्रस्तावना

संग्रहालयहरू सम्बन्धी आइकम आचार-संहिता अन्तर्राष्ट्रिय संग्रहालय परिषदद्वारा तयार पारिएको हो । यो आइकमका विधानहरूमा संग्रहालय भनेर उल्लेख गरिएका संस्थाहरूका लागि तयार पारिएको आचार-संहिताको अभिव्यक्ति हो । यो संहितामा सामान्यतया अन्तर्राष्ट्रिय संग्रहालय परिषदद्वारा स्वीकार गरिएका सिद्धान्तहरूलाई प्रतिबिम्बित गरिएको छ । आइकमको सदस्यता एवं यसको वार्षिक सदस्यता-शुल्कको भुक्तानी संग्रहालयहरू सम्बन्धी आइकम आचार-संहिताको अभिपुष्टिका द्योतक हुन् ।

आइकम संहिताले संग्रहालयहरूका लागि न्यूनतम मापदण्डहरू प्रस्तुत गर्दछ । यसलाई वाञ्छनीय व्यवसायिक अभ्यास निर्देशिकाहरूमा आधारित रहि क्रमशः सिद्धान्तहरूको सिद्धान्तका रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ । केही देशहरूमा निश्चित न्यूनतम मापदण्डहरूलाई कानून वा सरकारी नियमहरूद्वारा परिभाषित गरिएको हुन्छ । अन्यत्र, न्यूनतम व्यवसायिक मापदण्डहरू सम्बन्धी मार्गदर्शन एवं यसको मूल्याङ्कन, 'प्रमाणीकरण', 'पञ्जीकरण' वा यस्तै मूल्याङ्कन योजनाका रूपमा उपलब्ध हुन सक्छन् । जहाँ यस्ता मापदण्डहरू परिभाषित गरिएको छैन, त्यहाँ आइकम सचिवालय, आइकम राष्ट्रिय समिति वा सम्बन्धित आइकम अन्तर्राष्ट्रिय समिति मार्फत निर्देशिकाहरू प्राप्त गर्न सकिन्छ । राष्ट्रहरू एवं संग्रहालयसँग सम्बन्धित विशेष संघसंस्थाहरूले थप मापदण्डहरू बनाउँदा यो संहितालाई प्रयोग गरुन् भन्ने अपेक्षा राखिएको छ ।

संग्रहालयहरू सम्बन्धी आइकम आचार-संहिता सर्वप्रथम तीनवटा अधिकारिक भाषाहरू: अंग्रेजी, फ्रान्सेली र स्पेनी भाषाहरूमा प्रकाशित गरिएको थियो । यो संहितालाई अन्य भाषाहरूमा अनुवाद गर्ने कार्यलाई आइकम स्वागत गर्दछ । यसका लागि तयार पारिएको अनुवाद निर्देशिका यसको प्रधान कार्यालयबाट प्राप्त गर्न सकिन्छ ।

आइकम इथिक्स कमिटीको ध्यानाकर्षण हुनु पर्ने रावा कमिटीले विचार पुर्‍याउनु पर्ने आचारगत सवालहरूलाई कमिटीका अध्यक्षका नाममा संवोधन गर्दै ethics@icom.museum मा इमेल पठाउन सकिनेछ ।

TABLE OF CONTENTS

9	I. Museums preserve, interpret and promote the natural and cultural inheritance of humanity.	47	V. Museums hold resources that provide opportunities for other public services and benefits.	९	१. संग्रहालयहरूले मानवताको प्राकृतिक एवं साँस्कृतिक विरासतलाई संरक्षण, विश्लेषण तथा प्रबर्द्धन गर्दछन् ।	४७	५. संग्रहालयहरूसँग अन्य सार्वजनिक सेवा तथा हितका लागि अवसरहरू प्रदान गर्ने स्रोतहरू हुन्छन् ।
10	Institutional standing	48	Identification services	११	संस्थागत आधार	४९	पहिचान सेवा
10	Physical resources			११	भौतिक स्रोत		
12	Financial resources	51	VI. Museums work in close collaboration with the communities from which their collections originate as well as those they serve.	१३	आर्थिक स्रोत	५१	६. संग्रहालयहरूले संग्रहित वस्तुहरू संकलन गरिएको समुदायका साथै जसलाई उनीहरूले सेवा प्रदान गरिरहेका हुन्छन् उनीहरूसँगको निकट सहकार्यमा रहेर काम गर्दछन् ।
14	Personnel	52	Origin of collections	१५	कर्मचारी		
19	II. Museums that maintain collections hold them in trust for the benefit of society and its development.	54	Respect for communities served	१९	२. संग्रहालयहरूले संग्रहित वस्तुहरूलाई सम्हालेर राख्ने समाजको हित र यसको विकासका लागि तिनीहरूको रेखदेख गर्दछन् ।	५३	संकलित वस्तुहरूको मूल
20	Acquiring collections	57	VII. Museums operate in a legal manner.	२१	संग्रहणीय सामग्रीहरूको प्राप्ति	५५	सेवाग्राही समुदायहरूप्रतिको सम्मान
26	Removing collections	58	Legal framework	२७	संकलित वस्तुहरू हटाउने		
30	Care of collections	61	VIII. Museums operate in a professional manner.	३१	संकलित वस्तुहरूको रेखदेख	५७	७. संग्रहालयहरू वैधानिक तरिकाले सञ्चालित हुन्छन् ।
35	III. Museums hold primary evidence for establishing and furthering knowledge.	62	Professional conduct	३५	३. असंग्रहालयहरूले ज्ञानलाई स्थापित गर्न तथा त्यसलाई अगाडि बढाउनका लागि प्राथमिक सवुतहरूलाई सम्हालेर राख्दछन् ।	५९	कानूनी प्रारूप
36	Primary evidence	66	Conflicts of interest	३७	प्रारम्भिक सवुत (प्रमाण)	६१	८. संग्रहालयहरू व्यवसायिक ढंगले सञ्चालित हुन्छन् ।
36	Museum collecting and research	70	Glossary	३७	संग्रहालयका लागि संग्रह योग्य वस्तुहरूको संकलन तथा अनुसन्धान	६३	व्यवसायिक आचरण
41	IV. Museums provide opportunities for the appreciation, understanding and management of the natural and cultural heritage.					६७	रुचीको द्वन्द (पदिय दायित्व व्यक्तिगत फाइदाकालागि प्रयोगमा आउन सक्ने अवस्था)
42	Display and exhibition			४१	४. संग्रहालयहरूले प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक सम्पदाको साराहना, बुझाई र व्यवस्थापनका लागि अवसरहरू प्रदान गर्दछन् ।	७०	शब्दावली
44	Other resources			४३	प्रदर्शनी र प्रदर्शन		
				४५	अन्य स्रोतहरू		

सिद्धान्त

संग्रहालयहरू मूर्त र अमूर्त प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक सम्पदाहरूप्रति जिम्मेवार हुन्छन् । यी सम्पदाको संरक्षण तथा प्रबर्द्धन गर्नुका साथै यस उद्देश्यका लागि मानवीय, भौतिक तथा वित्तीय स्रोत उपलब्ध गराउने प्रारम्भिक जिम्मेवारी संग्रहालयहरूको नियमनकारी निकाय तथा रणनीतिक निर्देशन एवं निरिक्षणसँग सम्बन्धित संघसंस्थाहरूको हुन्छ ।

PRINCIPLE

Museums are responsible for the tangible and intangible natural and cultural heritage. Governing bodies and those concerned with the strategic direction and oversight of museums have a primary responsibility to protect and promote this heritage as well as the human, physical and financial resources made available for that purpose.

— १ —

संग्रहालयहरूले मानवताको प्राकृतिक एवं साँस्कृतिक विरासत लाई संरक्षण, विश्लेषण तथा प्रबर्द्धन गर्दछन् ।

**MUSEUMS PRESERVE, INTERPRET
AND PROMOTE THE NATURAL
AND CULTURAL INHERITANCE
OF HUMANITY.**

INSTITUTIONAL STANDING

1.1 Enabling Documentation

The governing body should ensure that the museum has a written and published constitution, statute, or other public document in accordance with national laws, which clearly states the museum's legal status, mission, permanence and non-profit nature.

1.2 Statement of the Mission, Objectives and Policies

The governing body should prepare, publicise and be guided by a statement of the mission, objectives and policies of the museum and of the role and composition of the governing body.

PHYSICAL RESOURCES

1.3 Premises

The governing body should ensure adequate premises with a suitable environment for the museum to fulfil the basic functions defined in its mission.

1.4 Access

The governing body should ensure that the museum and its collections are available to all during reasonable hours and for regular periods. Particular regard should be given to those persons with special needs.

1.5 Health and Safety

The governing body should ensure that institutional standards of health, safety and accessibility apply to its personnel and visitors.

संस्थागत आधार

१.१ संस्था सञ्चालनका लागि आवश्यक कागजपत्र

सञ्चालक निकायले सम्बन्धित संग्रहालयसँग देशको कानून अनुसार तयार पारिएका लिखित एवं प्रकाशित विधान, नियम वा अन्य सार्वजनिक दस्तावेजहरू भएको सुनिश्चित गर्नु पर्दछ जहाँ संग्रहालयको कानूनी अवस्था, ध्येय, स्थायित्व र गैर-नाफामूलक प्रकृतिको भएको प्रष्टरूपमा उल्लेख भएको हुनुपर्दछ ।

१.२ ध्येय, उद्देश्य तथा नीतिहरू

सञ्चालक निकायले संग्रहालयका ध्येय, उद्देश्य र नीतिहरू तयार पार्ने, प्रकाशित गर्ने र यी ध्येय उद्देश्य र नीतिहरूका साथै सञ्चालक निकायको भूमिका र संरचनाबाट निर्देशित हुनु पर्दछ ।

भौतिक स्रोत

१.३ अचल सम्पत्ति

सञ्चालक निकायले संग्रहालयसँग यसको ध्येयमा परिभाषित गरिएका आधारभूत कामहरू पूरा गर्नका लागि उपयुक्त वातावरण सहित पर्याप्त मात्रामा अचल सम्पत्ति (भवन, जग्गा) भएको सुनिश्चित गर्नुपर्दछ ।

१.४ पहुँच

सञ्चालक निकायले संग्रहालय र यसमा संग्रहित सामग्रीहरू सबैका लागि यथोचित समय र नियमित अवधिका लागि उपलब्ध भएको सुनिश्चित गर्नुपर्दछ । विशेष आवश्यकता भएका व्यक्तिहरूलाई विशेष प्राथमिकता दिइनु पर्दछ ।

१.५ स्वास्थ्य र सुरक्षा

सञ्चालक निकायले संस्थागत स्तरको स्वास्थ्य, सुरक्षा एवं सुलभता यसका कर्मचारी एवं आगन्तुकहरूमा लागू भएको सुनिश्चित गर्नु पर्दछ ।

1.6 Protection Against Disasters

The governing body should develop and maintain policies to protect the public and personnel, the collections and other resources against natural and human-made disasters.

1.7 Security Requirements

The governing body should ensure appropriate security to protect collections against theft or damage in displays, exhibitions, working or storage areas and while in transit.

1.8 Insurance and Indemnity

Where commercial insurance is used for collections, the governing body should ensure that such cover is adequate and includes objects in transit or on loan and other items that are the responsibility of the museum. When an indemnity scheme is in use, it is necessary that material not in the ownership of the museum be adequately covered.

FINANCIAL RESOURCES

1.9 Funding

The governing body should ensure that there are sufficient funds to carry out and develop the activities of the museum. All funds must be accounted for in a professional manner.

1.10 Income-generating Policy

The governing body should have a written policy regarding sources of income that it may generate through its activities or accept from outside sources. Regardless of funding source, museums should maintain control of the content and integrity of their programmes, exhibitions and activities. Income-generating activities should not compromise the standards of the institution or its public (see 6.6).

१.६ विपदबाट सुरक्षा

सञ्चालक निकायले जनसाधारण तथा कर्मचारीहरूसँग सम्बन्धित संग्रहित वस्तु एवं अन्य स्रोतहरूलाई प्राकृतिक तथा मानवजन्य विपदबाट सुरक्षा गर्ने नीतिहरू बनाउनुका साथै तिनीहरूको पालना गर्नुपर्दछ ।

१.७ सुरक्षामुखी आवश्यकताहरू

सञ्चालक निकायले संग्रहित वस्तुहरूलाई साना वा ठूला प्रदर्शनीमा, काम गर्ने क्रममा वा भण्डारण गरिएको ठाउँ तथा स्थानान्तरण गर्ने क्रममा चोरी वा नष्ट हुन बाट बँचाउनका लागि उचित सुरक्षाको सुनिश्चित गरेको हुनु पर्दछ ।

१.८ विमा तथा क्षतिपूर्ति

संग्रहित वस्तुहरूका लागि निजी क्षेत्रको (व्यापारिक) विमा सेवाको प्रयोग गर्दा सञ्चालक निकायले विमित सेवाले प्रदान गर्ने सुरक्षा-रकम पर्याप्त भएको तथा ओसारपसारका क्रममा बाटोमै भएका वा (संग्रहालयका सदस्यले) सापटी लगाएका संग्रहालयका सामग्रीहरू एवं संग्रहालयको जिम्मेवारीमा भएका अन्य वस्तुहरूलाई समेत त्यसले समेट्ने कुराको सुनिश्चित गर्नु पर्दछ । क्षतिपूर्ति यो जना कार्यान्वयनमा हुँदा, संग्रहालयको स्वामित्वमा नभएका वस्तुहरू पनि पर्याप्त मात्रामा समेटिएको हुनु पर्ने अनिवार्य हुन्छ ।

वित्तीय स्रोत

१.९ आर्थिक स्रोत

सञ्चालक निकायले संग्रहालयका गतिविधिहरूको योजना बनाउन एवं तिनको कार्यान्वयन गर्न पर्याप्त आर्थिक स्रोत भएको सुनिश्चित गर्नु पर्दछ । सबै आर्थिक स्रोतको हिसाव-किताव व्यवसायिक ढंगले गर्नुपर्दछ ।

१.१० आय आर्जन नीति

सञ्चालक निकायसँग ऊ आफैले विभिन्न गतिविधिहरू मार्फत आर्जन गर्ने आयस्रोत वा बाह्य स्रोतबाट स्वीकार गर्ने आम्दानीका बारेमा लिखित नीति हुनु पर्दछ । आर्थिक स्रोत जे जस्तो भएता पनि, संग्रहालयहरूले उनीहरूका कार्यक्रम, प्रदर्शनी एवं गतिविधिहरूका विषय-वस्तुहरू उपर नियन्त्रण तथा इमान्दारीता कायम गर्नु पर्दछ । आय आर्जनका लागि गरिने गतिविधिहरूले संस्था वा यसका जनसाधारणको स्तरसँग सम्झौता गर्नु हुँदैन (६.६ हेर्नुहोस्)

PERSONNEL

1.11 Employment Policy

The governing body should ensure that all action concerning personnel is taken in accordance with the policies of the museum as well as the proper and legal procedures.

1.12 Appointment of the Director or Head

The director or head of the museum is a key post and when making an appointment, governing bodies should have regard for the knowledge and skills required to fill the post effectively. These qualities should include adequate intellectual ability and professional knowledge, complemented by a high standard of ethical conduct.

1.13 Access to Governing Bodies

The director or head of a museum should be directly responsible, and have direct access, to the relevant governing bodies.

1.14 Competence of Museum Personnel

The employment of qualified personnel with the expertise required to meet all responsibilities is necessary (see also 2.19; 2.24; section 8).

1.15 Training of Personnel

Adequate opportunities for the continuing education and professional development of all museum personnel should be arranged to maintain an effective workforce.

1.16 Ethical Conflict

The governing body should never require museum personnel to act in a way that could be considered to conflict with the provisions of this Code of Ethics, or any national law or specialist code of ethics.

कर्मचारी

१.११ रोजगार नीति

सञ्चालक निकायले कर्मचारीसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण कार्यवाहीहरू संग्रहालयको नीति अनुसार र साथसाथै उचित एवं कानूनी प्रक्रियाको पालना गरेर सम्पन्न सुनिश्चित गर्नु पर्दछ ।

१.१२ निर्देशक वा प्रमुखको नियुक्ति

संग्रहालयको निर्देशक वा प्रमुख एउटा मुख्य पद हो । यो पदका लागि नियुक्त गर्दा सञ्चालक निकायले पदीय जिम्मेवारीलाई प्रभावकारी रूपमा निभाउनका लागि आवश्यक पर्ने ज्ञान तथा सीपलाई ध्यान दिनु पर्दछ । यस्ता विशेषताहरूमा पर्याप्त बौद्धिक क्षमता एवं व्यवसायिक ज्ञानहरूका साथमा उच्चस्तरको आचारणगत व्यवहार लगायतका कुराहरू पर्दछन् ।

१.१३ सञ्चालक निकायसम्मको पहुँच

सम्बन्धित सञ्चालक निकायप्रति संग्रहालयका निर्देशक वा प्रमुख प्रत्यक्षरूपमा जिम्मेवार हुनुका साथै उक्त निकायसँग उसको प्रत्यक्ष पहुँच हुनु पर्दछ ।

१.१४ संग्रहालयका कर्मचारीको क्षमता

सम्पूर्ण जिम्मेवारीहरू सम्हाल्नका लागि आवश्यक विज्ञता भएको योग्यताप्राप्त कर्मचारी हुनु आवश्यक हुन्छ (२.१९, २.२४, खण्ड ८ पनि हेर्नुहोस्) ।

१.१५ कर्मचारीको तालिम

प्रभावकारी जनबल बनाइ राख्न संग्रहालयका सबै कर्मचारीहरूको निरन्तर शिक्षा एवं व्यवसायिक विकासका लागि पर्याप्त अवसरहरूको व्यवस्था गरिनु पर्दछ ।

१.१६ आचारगत द्वन्द्व

सञ्चालक निकायले कहिल्यै पनि संग्रहालका कर्मचारीहरूलाई यो आचार संहिताका प्रावधानहरू वा कुनै पनि राष्ट्रिय कानून वा कुनै प्रकारको विशेषज्ञ आचार संहितासँग बाफिन सक्ने काममा लगाउन हुँदैन ।

1.17 Museum Personnel and Volunteers

The governing body should have a written policy on volunteer work that promotes a positive relationship between volunteers and members of the museum profession.

1.18 Volunteers and Ethics

The governing body should ensure that volunteers, when conducting museum and personal activities, are fully conversant with the *ICOM Code of Ethics for Museums* and other applicable codes and laws.

१.१७ संग्रहालयका कर्मचारी तथा स्वयंसेवक

सञ्चालक निकायसँग स्वयंसेवक र संग्रहालय पेशा सदस्यहरूका बीच सकारात्मक सम्बन्धलाई प्रबर्द्धन गर्ने लिखित नीति हुनु पर्दछ ।

१.१८ स्वयं सेवक र आचारनीति

स्वयंसेवकहरूले संग्रहालयसँग सम्बन्धित तथा व्यक्तिगतरूपमा कुनै गतिविधिहरू गर्दा उनीहरू संग्रहालयहरू सम्बन्धी आइकम आचार-संहिता तथा सम्बन्धित अन्य कानूनहरूसँग पूर्णरूपले जानकारी भएको सञ्चालक निकायले सुनिश्चित गर्नु पर्दछ ।

सिद्धान्त

प्राकृतिक, साँस्कृतिक तथा वैज्ञानिक सम्पदा संरक्षणको यो गदान स्वरूप संग्रहालयहरूले आफ्ना संग्रहित वस्तुहरू प्राप्त गर्नु, संरक्षण गर्नु एवं प्रबर्द्धन गर्नु उनीहरूको कर्तव्य हो । उनीहरूका संग्रहित वस्तुहरू महत्वपूर्ण सार्वजनिक सम्पदा हुन्, तिनीहरूको कानूनमा विशेष स्थान हुन्छ र तिनीहरूलाई अन्तर्राष्ट्रिय कानूनद्वारा संरक्षण प्रदान गरिएको हुन्छ । यो सार्वजनिक विश्वासको अन्तर्यमा रेखदेख गर्ने भन्ने अभिप्राय हुन्छ जसमा बैधानिक स्वामित्व, स्थायित्व, अभिलेखीकरण, पहुँच तथा जिम्मेवारीपूर्ण तवरबाट विसर्जन गर्ने लगायतका कुराहरू समावेश भएका हुन्छन् ।

PRINCIPLE

Museums have the duty to acquire, preserve and promote their collections as a contribution to safeguarding the natural, cultural and scientific heritage. Their collections are a significant public inheritance, have a special position in law and are protected by international legislation. Inherent in this public trust is the notion of stewardship that includes rightful ownership, permanence, documentation, accessibility and responsible disposal.

— २ —

संग्रहित वस्तुहरूलाई सम्हालेर राख्ने संग्रहालयहरूले समाजको हित र यसको विकासका लागि तिनीहरूको रेखदेख गर्दछन् ।

**MUSEUMS THAT
MAINTAIN COLLECTIONS
HOLD THEM IN TRUST
FOR THE BENEFIT OF SOCIETY
AND ITS DEVELOPMENT.**

ACQUIRING COLLECTIONS

2.1 Collections Policy

The governing body for each museum should adopt and publish a written collections policy that addresses the acquisition, care and use of collections. The policy should clarify the position of any material that will not be catalogued, conserved, or exhibited (see 2.7; 2.8).

2.2 Valid Title

No object or specimen should be acquired by purchase, gift, loan, bequest, or exchange unless the acquiring museum is satisfied that a valid title is held. Evidence of lawful ownership in a country is not necessarily valid title.

2.3 Provenance and Due Diligence

Every effort must be made before acquisition to ensure that any object or specimen offered for purchase, gift, loan, bequest, or exchange has not been illegally obtained in, or exported from its country of origin or any intermediate country in which it might have been owned legally (including the museum's own country). Due diligence in this regard should establish the full history of the item since discovery or production.

2.4 Objects and Specimens from Unauthorised or Unscientific Fieldwork

Museums should not acquire objects where there is reasonable cause to believe their recovery involved unauthorised or unscientific fieldwork, or intentional destruction or damage of monuments, archaeological or geological sites, or of species and natural habitats. In the same way, acquisition should not occur if there has been a failure to disclose the finds to the owner or occupier of the land, or to the proper legal or governmental authorities.

संग्रहणीय सामाग्रीहरूको संकलन

२.१ संकलन नीति

सञ्चालक निकायले प्रत्येक संग्रहालयका लागि लिखितरूपमा संकलन नीतिको अवलम्बन तथा प्रकाशन गर्नु पर्दछ जसले संग्रहणीय वस्तुको संकलन, रेखदेख र प्रयोगलाई संबोधन गर्दछ । नीतिले कस्ता वस्तुहरूको नामसूची बनाउने, संरक्षण वा प्रदर्शन नगर्ने हो त्यससम्बन्धमा (सम्बन्धित संग्रहालयको) दृष्टिकोण प्रष्ट पार्नुपर्दछ (२.७, २.८ हेर्नुहोस्) ।

२.२ कानूनी हक

कुनै पनि वस्तु वा नमूनाहरूको कानूनी हकका बारेमा संकलन गर्ने संग्रहालय संजुष्ट नभएसम्म त्यस्ता वस्तु वा नमूनाहरू खरिद गरेर, उपहार स्वरूप, सापटीमा, दानदातव्यमा वा सट्टापट्टामा लिनु हुँदैन । देशमा भएको कानूनी स्वामीत्वको प्रमाण नै अनिवार्य रूपमा कानूनी हक हुन्छ भन्ने हुँदैन ।

२.३ उद्गमस्थल एवं यथोचित परिश्रम

खरिद गर्न, उपहारका लागि, दानदातव्यमा वा सट्टापट्टाका लागि प्रस्ताव गरिएको कुनै पनि वस्तु वा नमूनालाई संग्रहालयका लागि संकलन गर्नुभन्दा पहिले सम्बन्धित वस्तुको उद्गमस्थलका रूपमा रहेको देशबाट वा बीचको कुनै देश (स्वयं संग्रहालय भएको देश लगायत) जहाँ कानूनी तवरले राखिएको पनि हुन सक्छ, त्यस्ता देशहरूबाट गैरकानूनी रूपमा संकलन गरिएको वा निर्यात गरिएको होइन भन्ने सुनिश्चित गर्नु पर्दछ । यस सम्बन्धमा सम्बन्धित वस्तुको उत्पत्ति वा उत्पादनको पूर्ण इतिहास प्रमाणित गर्न उचीत होशियारीका साथ प्रयत्न गर्नु पर्दछ ।

२.४ अनाधिकृत वा अवैज्ञानिक स्थलगत कार्यबाट प्राप्त वस्तु तथा नमूनाहरू

संग्रहालयहरूले संग्रहालय, पुरातात्विक वा भैगर्भिक स्थल वा प्रजाति एवं प्राकृतिक वासस्थानको अनाधिकृत वा अवैज्ञानिक स्थलगत कार्य, नियतवश गरिएको तोडफोड वा क्षतिबाट पुनरुद्धार गरिएको विश्वास गर्ने उचीत कारण छन् भन्ने लागेमा त्यस्ता वस्तुहरू संकलन गर्नु हुँदैन । त्यसरी नै, फेला पारिएका वस्तुहरूलाई त्यसको मालिक वा सम्बन्धित जग्गा धनी वा सम्बन्धित कानूनी वा सरकारी अधिकारीहरू समक्ष पुष्टी गर्न सकिएन भने त्यस्तो वस्तु संकलन गर्नु हुँदैन ।

2.5 Culturally Sensitive Material

Collections of human remains and material of sacred significance should be acquired only if they can be housed securely and cared for respectfully. This must be accomplished in a manner consistent with professional standards and the interests and beliefs of members of the community, ethnic or religious groups from which the objects originated, where these are known (see also 3.7; 4.3).

2.6 Protected Biological or Geological Specimens

Museums should not acquire biological or geological specimens that have been collected, sold, or otherwise transferred in contravention of local, national, regional or international law or treaty relating to wildlife protection or natural history conservation.

2.7 Living Collections

When the collections include live botanical or zoological specimens, special consideration should be given to the natural and social environment from which they are derived as well as any local, national, regional or international law or treaty relating to wildlife protection or natural history conservation.

2.8 Working Collections

The collections policy may include special considerations for certain types of working collections where the emphasis is on preserving cultural, scientific, or technical process rather than the object, or where objects or specimens are assembled for regular handling and teaching purposes (see also 2.1).

२.५ साँस्कृतिकरूपले संवेदनशील सामाग्री

मानव अवशेष तथा धार्मिक महत्त्वका सामाग्रीहरू सुरक्षित तरिकाले राख्न सकिने एवं ससम्मान हेरचाह गर्न सकिने भएमात्रै संकलन गर्नु पर्दछ । यसलाई व्यवसायिक स्तर तथा यस्ता वस्तुहरूको उत्पत्ति भएको समुदाय, जाति वा धार्मिक समूह, -जहाँ यी वस्तुहरूका बारेमा जानकारी राखिएको हुन्छ -को अभिरूची एवं विश्वाससंगत हुने गरी संकलन गर्नुपर्छ (३.७, ४.३ पनि हेर्नुहोस) ।

२.६ संरक्षित जैविक वा भौगर्भिक नमूनाहरू

वन्यजन्तु संरक्षण वा प्राकृतिक इतिहासको संरक्षणसँग सम्बन्धित स्थानीय, राष्ट्रिय, क्षेत्रीय वा अन्तर्राष्ट्रिय कानून वा सन्धिको वर्खिलाप हुनेगरी संकलन गरिएका बेचिएका वा अन्य तरिकाले स्थानान्तरण गरिएका जैविक, वा भौगर्भिक नमूनाहरू संग्रहायलहरूले संकलन गर्नु हुँदैन ।

२.७ सजिव वस्तुहरूको संकलन

संकलित वस्तुहरूमा सजिव बानस्पतिक वा प्राणीशास्त्र सम्बन्धी नमूनाहरू समावेश भएमा त्यस्ता वस्तु उत्पत्ति भएको प्राकृतिक तथा सामाजिक वातावरणका साथै वन्यजन्तु संरक्षण वा प्राकृतिक इतिहासको संरक्षणसँग सम्बन्धित कुनै पनि स्थानीय, राष्ट्रिय, क्षेत्रीय वा अन्तर्राष्ट्रिय कानून वा सन्धि प्रति विशेष ध्यान दिनु पर्दछ ।

२.८ कार्यमूलक संकलन

निश्चित प्रकारको कामका सन्दर्भमा जहाँ वस्तु भन्दा पनि त्यसको साँस्कृतिक, वैज्ञानिक वा प्राविधिक प्रक्रियामा बढि जोड दिइन्छ वा जहाँ वस्तु वा नमूनाहरूलाई नियमित रूपमा संकलन गरेर शैक्षिक उद्देश्यहरूका लागि जम्मा गरिन्छ भने त्यस्तो कार्यका लागि संकलन नीतिमा विशेष प्रावधानहरू समावेश गर्न सकिन्छ (२.१ पनि हेर्नुहोस)।

2.9 Acquisition Outside Collections Policy

The acquisition of objects or specimens outside the museum's stated policy should only be made in exceptional circumstances.

The governing body should consider the professional opinions available to it and the views of all interested parties.

Consideration will include the significance of the object or specimen, including its context in the cultural or natural heritage, and the special interests of other museums collecting such material. However, even in these circumstances, objects without a valid title should not be acquired (see also 3.4).

2.10 Acquisitions Offered by Members of the Governing Body or Museum Personnel

Special care is required in considering any item, whether for sale, as a donation, or as a tax-benefit gift, from members of governing bodies, museum personnel, or the families and close associates of these persons.

2.11 Repositories of Last Resort

Nothing in this Code of Ethics should prevent a museum from acting as an authorised repository for unprovenanced, illicitly collected or recovered specimens or objects from the territory over which it has lawful responsibility.

२.९ संकलन नीतिभन्दा बाहिर गइ संकलन गर्ने

विशिष्ट परिवेशमा मात्रै संग्रहालयको घोषित नीति बाहिर गइ वस्तु वा नमूनाहरूको संकलन गर्नु पर्दछ । यस सम्बन्धमा सञ्चालक निकायले उपलब्ध व्यवसायिक विचारहरू एवं सम्बद्ध सबै पक्षहरूका दृष्टिकोणहरूमाथि सोचविचार पुऱ्याउनु पर्दछ । यसमा सम्बन्धित वस्तु वा नमूनालाई साँस्कृतिक वा प्राकृतिक सम्पदा एवं अन्य संग्रहालयहरूले यस्ता वस्तुहरूको संकलनमा दिएको विशेष अभिरूचीको परिवेशमा यसको महत्त्वलाई समावेश गरिन्छ । तथापि, यस्ता परिवेशहरूमा पनि कानूनी हक नभएका वस्तुहरू संकलन गर्नु हुँदैन (३.४ पनि हेर्नुहोस्)।

२.१० सञ्चालक निकायका सदस्य वा संग्रहालयका कर्मचारीले प्रदान गर्न चाहेका संग्रहणीय वस्तुहरू

सञ्चालक निकायका सदस्य, संग्रहालयका कर्मचारी, वा यी व्यक्तिहरूका परिवार वा निकट सहयोगीहरूले बेचबिखन, दान वा कर नलाग्ने उपहारका रूपमा प्रदान गर्न चाहेका वस्तुहरू लिने कुराको विचार गर्दा विशेष सावधानी अपनाउनु पर्दछ ।

२.११ आवश्यक स्रोत पत्ता लाग्न नसकेका वस्तुहरूको भण्डार

संग्रहालयलाई उसको कानूनी जिम्मेवारी भएको भूभागमा उद्गमस्थल पत्ता नलाएका, अवैधानिक रूपमा संकलन गरिएका वा पुनरुद्धार गरिएका नमूना वा वस्तुहरूको आधिकारीक भण्डार रूपमा कार्य गर्न यो आचार-संहिताका कुनै पनि कुराहरूले रोकनु हुँदैन ।

REMOVING COLLECTIONS

2.12 Legal or Other Powers of Disposal

Where the museum has legal powers permitting disposals, or has acquired objects subject to conditions of disposal, the legal or other requirements and procedures must be complied with fully. Where the original acquisition was subject to mandatory or other restrictions these conditions must be observed, unless it can be shown clearly that adherence to such restrictions is impossible or substantially detrimental to the institution and, if appropriate, relief may be sought through legal procedures.

2.13 Deaccessioning from Museum Collections

The removal of an object or specimen from a museum collection must only be undertaken with a full understanding of the significance of the item, its character (whether renewable or non-renewable), legal standing, and any loss of public trust that might result from such action.

2.14 Responsibility for Deaccessioning

The decision to deaccession should be the responsibility of the governing body acting in conjunction with the director of the museum and the curator of the collection concerned. Special arrangements may apply to working collections (see 2.7; 2.8).

संकलित वस्तुहरू हटाउने

२.१२ विसर्जन गर्न सक्ने कानूनी वा अन्य अधिकार

संग्रहालयसँग विसर्जन गर्नका लागि अनुमति दिने कानूनी अधिकार भएको भएता पनि वा संग्रहालयले विसर्जन गर्ने शर्तमा कुनै वस्तु संकलन गरेको भएता पनि कानूनी वा अन्य आवश्यक कार्य एवं प्रक्रियाहरू पूर्णरूपले पालना गर्ने पर्दछ । शुरुमा संकलन गरिएको वस्तु अनिवार्य वा अन्य प्रतिबन्ध लगाउने शर्त सहित प्राप्त भएको हो भने यस्तो प्रतिबन्धलाई अवलम्बन गर्न असम्भव भएको वा यसबाट संस्थालाई निकै नै हानी पुग्ने छ भन्ने प्रष्टसँग देखाउन नसकेसम्म त्यस्ता शर्तहरूलाई पालना गर्नु पर्दछ । यथोचित ठानेमा यस प्रकार को प्रतिबन्धबाट छुटकारा पाउन कानूनी प्रक्रिया अपनाउन सकिनेछ ।

२.१३ संग्रहालयबाट विस्थापन गर्ने

संग्रहालयबाट कुनै पनि वस्तु वा नमूनालाई हटाउने कार्य उक्त वस्तु वा नमूनाको महत्व, यसको विशेषता (नवीकरण गर्न मिल्ने वा नमिल्ने), कानूनी आधार एवं यस्तो कार्यको परिणाम स्वरूप सार्वजनिक विश्वासमा पर्न सक्ने हानीका बारेमा पूर्ण रूपमा बुझेर मात्रै गर्नु पर्दछ ।

२.१४ विस्थापन जिम्मेवारी

विस्थापनको निर्णय गर्ने जिम्मेवारी सञ्चालक निकायको हो, उसले संग्रहालयका निर्देशक एवं सम्बन्धित संकलित वस्तुका रक्षकसँग मिलेर निर्णय गर्नु पर्दछ । कार्यमूलक संकलनका हकमा विशेष व्यवस्थाहरू लागू हुन सक्दछन् (२.७, २.८ हेर्नुहोस्) ।

2.15 Disposal of Objects Removed from the Collections

Each museum should have a policy defining authorised methods for permanently removing an object from the collections through donation, transfer, exchange, sale, repatriation, or destruction, and that allows the transfer of unrestricted title to any receiving agency. Complete records must be kept of all deaccessioning decisions, the objects involved, and the disposal of the object. There will be a strong presumption that a deaccessioned item should first be offered to another museum.

2.16 Income from Disposal of Collections

Museum collections are held in public trust and may not be treated as a realisable asset. Money or compensation received from the deaccessioning and disposal of objects and specimens from a museum collection should be used solely for the benefit of the collection and usually for acquisitions to that same collection.

2.17 Purchase of Deaccessioned Collections

Museum personnel, the governing body, or their families or close associates, should not be permitted to purchase objects that have been deaccessioned from a collection for which they are responsible.

२.१५ संग्रहालयबाट हटाइएका वस्तुहरूको विसर्जन

प्रत्येक संग्रहालयसँग संकलित वस्तुहरूलाई दानमा, स्थानान्तरण गरेर, सटहीमा, बेचेर, सम्बन्धित वस्तु जुन देशको हो त्यहीँ फिर्ता पठाएर वा नष्ट गरेर कसरी स्थायी रूपमा हटाउने हो सो को अधिकारीक विधि परिभाषित भएको नीति हुनु पर्दछ । यस्तो नीतिले प्राप्त निकायलाई अप्रतिवन्धित हक हस्तान्तरण गर्न अनुमति दिनु पर्दछ । विस्थापन सम्बन्धी सवै निर्णयहरू, संलग्न वस्तु एवं सम्बद्ध वस्तुको विसर्जनको पूर्ण अभिलेख राख्नु पर्दछ । विस्थापित वस्तुलाई पहिला अर्को संग्रहालयमा प्रदान गर्नु पर्ने बलियो धारणा पनि हुन सक्नेछन् ।

२.१६ संकलित वस्तुको विस्थापनबाट हुने आय

संग्रहालयमा संकलित वस्तुहरू सार्वजनिक सम्पत्तिका रूपमा संहालेर राखिन्छ र तिनीहरूलाई बेचेर नगद आर्जन गर्ने सम्पत्तिका रूपमा लिईदैन । संग्रहालयमा संकलित वस्तु वा नमूनाहरूको विस्थापन एवं विसर्जनबाट प्राप्त पैसा वा पारितोषिक संग्रहालयको हित एवं सामान्यता त्यस्तै वस्तुको संकलनमा प्रयोग गरिनु पर्दछ ।

२.१७ संग्रहालयबाट विस्थापित गरिएका वस्तुहरूको खरीद

नगदमा बेचेर आय आर्जन गर्न सकिने संग्रहालयबाट विस्थापित वस्तुहरू संग्रहालयका कर्मचारी, सञ्चालक निकाय वा तिनीहरूका परिवार वा निकटका आफन्तहरूलाई खरीद गर्नका लागि अनुमति दिइनु हुँदैन ।

CARE OF COLLECTIONS

2.18 Collection Continuity

The museum should establish and apply policies to ensure that its collections (both permanent and temporary) and associated information, properly recorded, are available for current use and will be passed on to future generations in as good and safe a condition as practicable, having regard to current knowledge and resources.

2.19 Delegation of Collection Responsibility

Professional responsibilities involving the care of the collections should be assigned to persons with appropriate knowledge and skill or who are adequately supervised (see also 8.11).

2.20 Documentation of Collections

Museum collections should be documented according to accepted professional standards. Such documentation should include a full identification and description of each item, its associations, provenance, condition, treatment and present location. Such data should be kept in a secure environment and be supported by retrieval systems providing access to the information by the museum personnel and other legitimate users.

2.21 Protection Against Disasters

Careful attention should be given to the development of policies to protect the collections during armed conflict and other human-made or natural disasters.

2.22 Security of Collection and Associated Data

The museum should exercise control to avoid disclosing sensitive personal or related information and other confidential matters when collection data is made available to the public.

संकलित वस्तुहरूको हेरचाह

२.१८ संकलित वस्तुको निरन्तरता

संग्रहालयले यसमा संकलित (स्थायी र अस्थायी दुवै) वस्तुहरू र तीसँग सम्बन्धित सूचनाहरू उचित तरिकाले अभिलेखीकरण गरिएको, वर्तमानमा प्रयोग गर्नका लागि उपलब्ध हुने र भावी पुस्तालाई अहिलेको ज्ञान र स्रोत मानेर जति सक्दो व्यवहारिक तरीकाले राम्रो र सुरक्षित अवस्थामा हस्तान्तरण गर्ने कुराको सुनिश्चित गर्ने नीतिहरू बनाइ लागु गर्नु पर्दछ ।

२.१९ संकलित वस्तुहरूको जिम्मेवारी सुम्पने

संकलित वस्तुहरूको रेखदेख गर्ने विषयसँग सम्बन्धित व्यवसायिक जिम्मेवारीहरू उपयुक्त ज्ञान तथा सीप भएका वा पर्याप्तमात्रामा निरिक्षण गरिएका व्यक्तिहरूलाई सुम्पिनु पर्दछ (८.११ पनि हेर्नुहोस्) ।

२.२० संकलित वस्तुहरूको अभिलेखीकरण

संग्रहालयमा संकलित वस्तुहरूलाई मान्यताप्राप्त व्यवसायिक मापदण्ड अनुसार अभिलेखीकरण गर्नुपर्दछ । यस्तो अभिलेखिकरणमा हरेक वस्तुको पूरा पहिचान तथा विवरण, यसको सम्बद्धता, उद्गमस्थल, अवस्था, प्रशोधन र हाल र खिएको स्थान समावेश गर्नु पर्दछ । यस्ता डाटाहरूलाई प्रयोग गरेपछि जहाँको त्यहाँ राख्ने पद्धति अनुसार सुरक्षित वातावरणमा राख्नु पर्दछ ता कि संग्रहालयका कर्मचारी एवं अन्य आधिकारीक प्रयोगकर्ताहरूले सूचनासम्पको पहुँच प्रदान गर्न सकून् ।

२.२१ विपदबाट सुरक्षा

सशस्त्र द्वन्द्व तथा अन्य मानव निर्मित वा प्राकृतिक विपदका वेला संग्रहालयमा संकलित वस्तुको सुरक्षा गर्ने नीतिहरूको निर्माण गर्दा होशियारीका साथ ध्यान दिनु पर्दछ ।

२.२२ संकलित वस्तु तथा सम्बद्ध डाटाको सुरक्षा

संकलित डाटा सार्वजनिक गर्दा संवेदनशील व्यक्तिगत वा सम्बन्धित सूचना वा अन्य गोप्य कुराहरू नखोलीऊन् भन्नका लागि संग्रहालयले नियन्त्रण विधिको अभ्यास गर्नु पर्दछ ।

2.23 Preventive Conservation

Preventive conservation is an important element of museum policy and collections care. It is an essential responsibility of members of the museum profession to create and maintain a protective environment for the collections in their care, whether in store, on display, or in transit.

2.24 Collection Conservation and Restoration

The museum should carefully monitor the condition of collections to determine when an object or specimen may require conservation-restoration work and the services of a qualified conservator-restorer. The principal goal should be the stabilisation of the object or specimen. All conservation procedures should be documented and as reversible as possible, and all alterations should be clearly distinguishable from the original object or specimen.

2.25 Welfare of Live Animals

A museum that maintains living animals should assume full responsibility for their health and well-being. It should prepare and implement a safety code for the protection of its personnel and visitors, as well as of the animals, that has been approved by an expert in the veterinary field. Genetic modification should be clearly identifiable.

2.26 Personal Use of Museum Collections

Museum personnel, the governing body, their families, close associates, or others should not be permitted to expropriate items from the museum collections, even temporarily, for any personal use.

२.२३ प्रतिरोधात्मक संरक्षण

प्रतिरोधात्मक संरक्षण संग्रहालय नीति तथा संकलित वस्तुहरूको हेरचाहको महत्वपूर्ण तत्व हो । संकलित वस्तुहरू चाहे संग्रहालयमा होऊन वा प्रदर्शनी वा कतै लैजान लागिएको होओस्, तिनीहरूको हेरचाह गर्नका लागि सुरक्षित वातावरणको सृजना गर्नु एवं त्यसको हेरचाह गर्नु संग्रहालय पेशाका सदस्यहरूको अत्यावश्यक जिम्मेवारी हो ।

२.२४ संकलित वस्तुहरूको संरक्षण तथा पुनर्स्थापन

संग्रहालयका वस्तु वा नमूनालाई कतिवेला संरक्षण वा पुनर्स्थापन गर्नु पर्ने हो र कति बेला योग्यता प्राप्त संरक्षक तथा पुनर्स्थापकको सेवा चाहिने हो भनि निधो गर्न संग्रहालयले संकलित वस्तुको अवस्थालाई सावधानीका पूर्वक अनुगमन गर्नु पर्दछ । यस्ता वस्तु वा नमूनाहरूलाई स्थीर बनाएर राख्नु मुख्य लक्ष्य हुनु पर्दछ । संरक्षणका लागि आवश्यक पर्ने प्रक्रियाहरूलाई अभिलेखमा राख्नु पर्दछ र यस्ता प्रक्रियाहरू सम्भव भएसम्म जताबाट पनि शुरु गर्न (उल्ट्याउन) मिल्ने हुनु पर्दछ वस्तु वा नमूनाको शुरुको अवस्था र संरक्षण कार्यपछि आएको बदलाव प्रष्टसँग छुट्याउन सकिने हुनु पर्दछ ।

२.२५ जीवित जनावरहरूको देखभाल

जीवित जनावरहरू राख्ने संग्रहालयले तिनीहरूको स्वास्थ्य र तंदुरुस्तीको पूर्ण जिम्मेवारी लिनु पर्दछ । यसका कर्मचारी एवं आगन्तुकका साथै जनावरहरूको रक्षा गर्नका लागि पशुविज्ञान क्षेत्रका विज्ञहरूद्वारा स्वीकृत सुरक्षा संहिता बनाइ त्यसको कार्यान्वयन गर्नु पर्दछ । आनुवंशिक परिवर्तन प्रष्टसँग पहिचान गर्न सकिने हुनुपर्दछ ।

२.२६ संग्रहालयका संकलित वस्तुहरूको व्यक्तिगत प्रयोग

संग्रहालयका कर्मचारी, सञ्चालक निकाय, तिनीहरूका परिवार, नजिकका नातेदार वा अन्य व्यक्तिहरूलाई संग्रहालयमा संकलित वस्तुहरूबाट कुनै पनि चिजहरू, अस्थायी रूपमै भए पनि, कुनै पनि व्यक्तिगत प्रयोजनका लागि लैजान दिनु हुँदैन ।

सिद्धान्त

संग्रहालयहरूसँग संग्रहित सम्पूर्ण प्राथमिक सवूतहरूको हेरचाह, उपलब्धता एवं व्याख्या विश्लेषण गर्ने खाश जिम्मेवारी हुन्छ ।

PRINCIPLE

Museums have particular responsibilities to all for the care, accessibility and interpretation of primary evidence collected and held in their collections.

— ३ —

संग्रहालयहरूले ज्ञानलाई स्थापित गर्न तथा त्यसलाई अगाडि बढाउनका लागि प्राथमिक सवूतहरूलाई सम्हालेर राख्दछन् ।

**MUSEUMS HOLD PRIMARY
EVIDENCE FOR ESTABLISHING
AND FURTHERING KNOWLEDGE.**

PRIMARY EVIDENCE

3.1 Collections as Primary Evidence

The museum collections policy should indicate clearly the significance of collections as primary evidence. The policy should not be governed only by current intellectual trends or present museum usage.

3.2 Availability of Collections

Museums have a particular responsibility for making collections and all relevant information available as freely as possible, having regard to restraints arising for reasons of confidentiality and security.

MUSEUM COLLECTING AND RESEARCH

3.3 Field Collecting

Museums undertaking field collecting should develop policies consistent with academic standards and applicable national and international laws and treaty obligations. Fieldwork should only be undertaken with respect and consideration for the views of local communities, their environmental resources and cultural practices as well as efforts to enhance the cultural and natural heritage.

3.4 Exceptional Collecting of Primary Evidence

In exceptional cases an item without provenance may have such an inherently outstanding contribution to knowledge that it would be in the public interest to preserve it. The acceptance of such an item into a museum collection should be the subject of a decision by specialists in the discipline concerned and without national or international prejudice (see also 2.11).

3.5 Research

Research by museum personnel should relate to the museum's mission and objectives and conform to established legal, ethical and academic practices.

प्राथमिक सवूत

3.1 प्राथमिक सवूतका रूपमा संग्रहित वस्तु

संग्रहालयको नीतिमा प्राथमिक सवूतका रूपमा संग्रहित वस्तुको महत्त्वलाई प्रष्टसँग उल्लेख गरिएको हुनु पर्दछ । उक्त नीति हालको बौद्धिक प्रवृत्ति वा संग्रहालयको वर्तमान उपयोगिताका आधारमा मात्रै नियमन गर्नु हुँदैन ।

3.2 संग्रहित वस्तुको उपलब्धता

संग्रहालयहरूले गोप्यता एवं सुरक्षाका कारण उत्पन्न हुन सक्ने प्रतिबन्धलाई सम्मान गर्दै संग्रहित वस्तुहरू एवं सम्बन्धित सबै सूचनाहरू यथासंभव निःशुल्क उपलब्ध गराउनु पर्ने खाश जिम्मेवारी हुन्छ ।

संग्रहालयका लागि संग्रहित वस्तुहरूको संकलन तथा अनुसन्धान

3.3 स्थलगत संकलन

स्थलगत संकलन गरिरहेका संग्रहालयहरूले प्राज्ञिक मापदण्ड एवं उपयुक्त राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय कानून एवं सन्धिहरूले तोकेका शर्तहरूसँग मेल खाने गरी नीतिहरू बनाउनु पर्दछ । स्थानीय समुदायको दृष्टिकोण, उनीहरूको वातावरणीय स्रोत तथा साँस्कृतिक प्रचलनका साथै साँस्कृतिक एवं प्राकृतिक सम्पदा प्रबर्धनका प्रयत्नहरूलाई सम्मान एवं ध्यानमा राखेर मात्रै स्थलगत कार्य सञ्चालन गर्नु पर्दछ ।

3.4 प्राथमिक सवूतका रूपमा खास वस्तुहरूको संकलन

खास सन्दर्भमा उदगमस्थलका बारेमा केहि जानकारी नभएको वस्तुले पनि ज्ञानका क्षेत्रमा आफैले यस्तो विशिष्ट योगदान पुऱ्याएको हुन सक्छ कि यसलाई सर्वसाधारणले समेत संरक्षण गर्न चाहेका हुन्छन् । यस्ता वस्तुहरूलाई संग्रहालयमा संग्रहित वस्तुका रूपमा स्वीकृत गर्ने कार्य राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय पूर्वाग्रह विना सम्बन्धित विधाका विशेषज्ञको निर्णय तथा निर्भर हुन्छ(२.११ पनि हेर्नुहोस्) ।

3.5 अनुसन्धान

संग्रहालयका कर्मचारीहरूले गर्ने अनुसन्धान संग्रहालयको ध्येय तथा उद्देश्यहरूसँग सम्बन्धित हुनु पर्दछ र त्यसले स्थापित कानूनी, आचारणगत एवं प्राज्ञिक अभ्यासहरूलाई पालना गरेको हुनु पर्दछ ।

3.6 Destructive Analysis

When destructive analytical techniques are undertaken, a complete record of the material analysed, the outcome of the analysis and the resulting research, including publications, should become a part of the permanent record of the object.

3.7 Human Remains and Materials of Sacred Significance

Research on human remains and materials of sacred significance must be accomplished in a manner consistent with professional standards and take into account the interests and beliefs of the community, ethnic or religious groups from whom the objects originated, where these are known (see also 2.5; 4.3).

3.8 Retention of Rights to Research Materials

When museum personnel prepare material for presentation or to document field investigation, there must be clear agreement with the sponsoring museum regarding all rights to such work.

3.9 Shared Expertise

Members of the museum profession have an obligation to share their knowledge and experience with colleagues, scholars and students in relevant fields. They should respect and acknowledge those from whom they have learned and should pass on such advancements in techniques and experience that may be of benefit to others.

3.10 Cooperation between Museums and Other Institutions

Museum personnel should acknowledge and endorse the need for cooperation and consultation between institutions with similar interests and collecting practices. This is particularly so with institutes of higher education and certain public utilities where research may generate important collections for which there is no long-term security.

३.६ वस्तु नष्ट गरेर गरिने विश्लेषण (Destructive Analysis)

संग्रहालयमा संग्रहित वस्तु नष्ट गरेर गरिने विश्लेषणात्मक प्रविधिको प्रयोग गर्दा विश्लेषण गरिएको वस्तुको पूर्ण अभिलेख, विश्लेषणको परिणाम तथा प्रकाशन लगायत अनुसन्धानबाट प्राप्त नतीजा सम्बन्धित वस्तुको स्थायी अभिलेखको हिस्सा बन्नु पर्दछ ।

३.७ मानव अवशेष तथा धार्मिक महत्वका सामाग्रीहरू

मानव अवशेष तथा धार्मिक महत्वका सामाग्रीहरूमाथि गरिने अनुसन्धान व्यवसायिक मापदण्ड अनुरूप हुने गरी तथा सम्बन्धित वस्तुका बारेमा जानकारी राख्ने त्यसको मूल समुदाय, जाति वा धार्मिक समूहको अभिरूची तथा विश्वासलाई ध्यानमा राख्दै सम्पन्न गर्नु पर्दछ (२.५, ४.३ पनि हेर्नुहोस) ।

३.८ अनुसन्धान सामाग्रीहरूको अधिकार संरक्षण

संग्रहालयका कर्मचारीले प्रस्तुतीकरण वा स्थलगत अनुसन्धानका लागि सामाग्रीहरू तयार पार्दा यस्ता कार्यहरूको सर्वाधिकारका बारेमा प्रायोजक संग्रहालयसँग प्रष्टरूपमा सहमती गरेको हुनु पर्दछ ।

३.९ साभा विशेषज्ञता

संग्रहालय पेशाका सदस्यहरूले उनीहरूको ज्ञान तथा अनुभवलाई सम्बन्धित क्षेत्रका सहकर्मी, अध्येता एवं विद्यार्थीहरूसम्म बाँड्नु पर्ने दायित्व हुन्छ । उनीहरूले आफूले जोसँग सिकेको हो उनीहरू प्रति सम्मान एवं आभार प्रकट गर्दै यस्ता उन्नत प्रविधि तथा अनुभवहरूलाई अरुको हितका खाँतिर बाँड्नु पर्दछ ।

३.१० संग्रहालय तथा अन्य संस्थाहरूका बीच पारस्परिक सहयोग

संग्रहालयका कर्मचारीहरूले समान रूची भएका र संकलन अभ्यास गरिरहेका संस्थाहरूका बीच पारस्परिक सहयोग एवं परामर्श गर्नु पर्ने आवश्यकतालाई मान्यता दिदै त्यसलाई समर्थन गर्नु पर्दछ । खाश गरेर उच्च शैक्षिक तथा निश्चित सार्वजनिक सेवा प्रदान गर्ने संस्थाहरूका हकमा यो कुरा लागू हुन्छ, जहाँ अनुसन्धानका क्रममा दीर्घकालिन सुरक्षाका दृष्टिले खतरामा परेका महत्वपूर्ण संग्रणीय वस्तु फेला पर्न सक्छन् ।

सिद्धान्त

संग्रहालयहरूसँग उनीहरूको शैक्षिक भूमिका तय गर्ने तथा उनीहरूले सेवा प्रदान गर्ने समुदाय, स्थान वा समूहका दर्शकहरूलाई आकर्षण गर्नु पर्ने महत्वपूर्ण कर्तव्य हुन्छ । सम्बन्धित क्षेत्रका समुदायसँग अन्तरक्रिया गर्नु तथा उनीहरूको सम्पदा प्रबर्द्धन गर्नु संग्रहालयको शैक्षिक जिम्मेवारीको अभिन्न अंग हो ।

PRINCIPLE

Museums have an important duty to develop their educational role and attract wider audiences from the community, locality, or group they serve. Interaction with the constituent community and promotion of their heritage is an integral part of the educational role of the museum.

— ४ —

संग्रहालयहरूले प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक सम्पदाको सराहना, बुझाइ र व्यवस्थापनका लागि अवसरहरू प्रदान गर्दछन् ।

**MUSEUMS PROVIDE
OPPORTUNITIES
FOR THE APPRECIATION,
UNDERSTANDING
AND MANAGEMENT
OF THE NATURAL
AND CULTURAL HERITAGE.**

DISPLAY AND EXHIBITION

4.1 Displays, Exhibitions and Special Activities

Displays and temporary exhibitions, physical or electronic, should be in accordance with the stated mission, policy and purpose of the museum. They should not compromise either the quality or the proper care and conservation of the collections.

4.2 Interpretation of Exhibitions

Museums should ensure that the information they present in displays and exhibitions is well-founded, accurate and gives appropriate consideration to represented groups or beliefs.

4.3 Exhibition of Sensitive Materials

Human remains and materials of sacred significance must be displayed in a manner consistent with professional standards and, where known, taking into account the interests and beliefs of members of the community, ethnic or religious groups from whom the objects originated. They must be presented with great tact and respect for the feelings of human dignity held by all peoples.

4.4 Removal from Public Display

Requests for removal from public display of human remains or material of sacred significance from the originating communities must be addressed expeditiously with respect and sensitivity. Requests for the return of such material should be addressed similarly. Museum policies should clearly define the process for responding to such requests.

4.5 Display of Unprovenanced Material

Museums should avoid displaying or otherwise using material of questionable origin or lacking provenance. They should be aware that such displays or usage can be seen to condone and contribute to the illicit trade in cultural property.

स-साना तथा वृहत प्रदर्शनी

४.१ स-साना तथा बाह्य प्रदर्शनी एवं विशेष गतिविधि

भौतिक वा विद्युतीय माध्यमबाट गरिने स-साना वा विशाल प्रदर्शनी संग्रहालयको घोषित ध्येय, नीति एवं उद्देश्य अनुरूप गर्नु पर्दछ । यस्ता क्रियाकलापहरू आयोजना गर्दा संग्रहित वस्तुको गुणस्तर वा उचीत हेरचाह एवं संरक्षणका विषयमा सम्झौता गर्नु हुँदैन ।

४.२ प्रदर्शनीको विश्लेषण

संग्रहालयहरूले स-साना वा विशाल प्रदर्शनीमा प्रस्तुत गर्ने सूचना मजबूत, सहि र त्यसले प्रतिनिधित्व गर्ने समूह वा विश्वासका बारेमा उचीत ध्यान दिएको सुनिश्चित गर्नु पर्दछ ।

४.३ संवेदशील सामाग्रीको प्रदर्शनी

मानव अवशेष तथा धार्मिक महत्वका सामाग्रीहरूलाई व्यवसायिक मापदण्डहरू तथा जानकारी भएसम्म, सम्बन्धित वस्तुको मूल स्रोतका रूपमा रहेको समुदाय, जाति वा धार्मिक समूहका सदस्यहरूको रूची तथा विश्वासलाई ध्यानमा राखेर प्रदर्शनी गर्नु पर्दछ । तिनीहरूलाई प्रस्तुत गर्दा सबै मानवहरूको आत्मसम्मानको भावनाप्रति असीम विनयभाव र सम्मानका साथ प्रस्तुत गर्नु पर्दछ ।

४.४ सार्वजनिक प्रदर्शनीबाट हटाउने

मानव अवशेष र धार्मिक महत्वका सामाग्रीहरूलाई सार्वजनिक प्रदर्शनीबाट हटाउनका लागि सम्बन्धित वस्तुको मूल स्रोतका रूपमा रहेको समुदायबाट आएको अनुरोधलाई ससम्मान र संवेदशीलताका साथ अविलम्ब सम्बोधन गर्नु पर्दछ । यस्ता वस्तुहरू फिर्ता गरी पाउँ भनेर आएका अनुरोधहरूलाई पनि यसै गरेर सम्बोधन गर्नु पर्दछ । यस्ता अनुरोधहरूलाई कसरी संबोधन गर्ने भन्नेबारे संग्रहालयको नीतिमा प्रष्टसँग उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

४.५ मूलस्रोत नखुलेका सामाग्रीहरूको प्रदर्शनी

सकेसम्म संग्रहालयहरूले मूलस्रोतका बारेमा संदेह भएका वा मूलस्रोत नै उल्लेख नभएका सामाग्रीहरूको प्रदर्शनी गर्ने वा प्रयोग गर्ने काम गर्नु हुँदैन । यस्ता प्रदर्शनी वा प्रयोगलाई साँस्कृतिक सम्पत्तिको अवैधानिक व्यापारलाई माफ गरिदिएको तथा त्यसमा टेवा पुर्‍याएको भनेर बुझ्न सकिने हुनाले यस्ता गतिविधिहरूमा संबन्धित संग्रहालय चनाखो हुनु पर्दछ ।

OTHER RESOURCES

4.6 Publication

Information published by museums, by whatever means, should be well-founded, accurate and give responsible consideration to the academic disciplines, societies, or beliefs presented. Museum publications should not compromise the standards of the institution.

4.7 Reproductions

Museums should respect the integrity of the original when replicas, reproductions, or copies of items in the collection are made. All such copies should be permanently marked as facsimiles.

अन्य स्रोतहरू

४.६ प्रकाशन

संग्रहालयहरूले जुनसुकै माध्यमबाट प्रकाशित गरेको सूचना भएता पनि त्यो मजबूत, सहि र प्राज्ञिक विधा, समाज वा प्रचलित विश्वासका बारेमा जिम्मेवारीपूर्वक विचार पुऱ्याएको हुनु पर्दछ । संग्रहालयका प्रकाशनहरूले संस्थाले तय गरेका मापदण्डहरूमा सम्मौता गर्नु हुँदैन ।

४.७ पुनःउत्पादन

संग्रहित वस्तुको प्रतिचित्र, पुनःउत्पादन वा प्रतिलिपि बनाउँदा मूल वस्तुको शुद्धतालाई सम्मान गर्नु पर्दछ । यस्ता सबै प्रतिलिपिहरूमा स्थायीरूपमा नै प्रतिकृति भनेर चिह्न लगाउनु पर्दछ ।

सिद्धान्त

संग्रहालयहरूले विस्तृत प्रकारका विशिष्टता, सीपहरू तथा भौतिक स्रोतहरू उपयोग गर्दछन् जसको उपयोगिता संग्रहालयका लागि मात्रै नभएर अन्य व्यापक क्षेत्रका लागि हुन सक्छ । यसले साभ्ना स्रोतहरू वा सेवाका प्रावधानहरूलाई संग्रहालयको विस्तारित सेवाका दिशामा डोऱ्याउन सक्छ । यस्ता गतिविधिहरूलाई संग्रहालयको घोषित ध्येयसँग सम्भौता नगर्ने गरी सञ्चालन गर्नु पर्दछ ।

PRINCIPLE

Museums utilise a wide variety of specialisms, skills and physical resources that have a far broader application than in the museum. This may lead to shared resources or the provision of services as an extension of the museum's activities. These should be organised in such a way that they do not compromise the museum's stated mission.

— ५ —

संग्रहालयहरूसँग अन्य सार्वजनिक सेवा तथा हितका लागि अवसरहरू प्रदान गर्ने स्रोतहरू हुन्छन् ।

**MUSEUMS HOLD RESOURCES
THAT PROVIDE OPPORTUNITIES
FOR OTHER PUBLIC SERVICES
AND BENEFITS.**

IDENTIFICATION SERVICES

5.1 Identification of Illegally or Illicitly Acquired Objects

Where museums provide an identification service, they should not act in any way that could be regarded as benefiting from such activity, directly or indirectly. The identification and authentication of objects that are believed or suspected to have been illegally or illicitly acquired, transferred, imported or exported, should not be made public until the appropriate authorities have been notified.

5.2 Authentication and Valuation (Appraisal)

Valuations may be made for the purposes of insurance of museum collections. Opinions on the monetary value of other objects should only be given on official request from other museums or competent legal, governmental or other responsible public authorities. However, when the museum itself may be the beneficiary, appraisal of an object or specimen must be undertaken independently.

पहिचान सेवा

५.१ गैरकानूनी वा अनुचित तरिकाले प्राप्त गरेका वस्तुहरूको पहिचान

संग्रहालयहरूले पहिचान सेवा प्रदान गर्दा यस्ता गतिविधिहरूबाट प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपले फाइदा लिने हिसावले गर्नु हुँदैन । गैरकानूनी वा अनुचित तरिकाले प्राप्त गरेको, स्थानान्तरण, वा निकासी पैठारी गरेको भनेर विश्वास वा शंका गरिएका वस्तुहरूको पहिचान वा प्रमाणीकरण गर्दा सम्बन्धित अधिकारीलाई सूचना नदिएसम्म सार्वजनिक गर्नु हुँदैन ।

५.२ प्रमाणीकरण एवं मूल्याङ्कन (लेखाजोखा)

मूल्याङ्कन संग्रहित वस्तुहरूको विमाको प्रयोजनका लागि गर्न सकिन्छ । अन्य वस्तुहरूको मौद्रिक मूल्य अन्य संग्रहालयहरू वा अधिकारप्राप्त कानूनी, सरकारी वा अन्य जिम्मेवार सार्वजनिक अधिकारीहरूको आधिकारीक अनुरोधमा मात्रै दिनु पर्दछ । तथापि, संग्रहालय आफैँ लाभग्राही हुन सक्ने अवस्थामा, वस्तु वा नमूनाको लेखाजोखा स्वतन्त्र तरिकाले गर्नु पर्दछ ।

सिद्धान्त

संग्रहालयमा संग्रहित वस्तुहरूले ती वस्तुहरू जहाँबाट प्राप्त गरिएको हो ती समुदायहरूका साँस्कृतिक एवं प्राकृतिक सम्पदालाई प्रतिविम्बित गर्दछन् । त्यसो त, त्यस्ता वस्तुहरूको स्तर सामान्य सम्पदाका तुलनामा धेरै उच्च हुन्छ जस अन्तरगत राष्ट्रिय, क्षेत्रीय, स्थानीय, जातीय वा राजनैतिक पहिचानसँग तिनीहरूको बलियो सम्बन्ध लगायत पर्दछन् । त्यसैले संग्रहालय नीति यो अवस्थाप्रति जवाफदेही बन्नु महत्वपूर्ण हुन्छ ।

PRINCIPLE

Museum collections reflect the cultural and natural heritage of the communities from which they have been derived. As such, they have a character beyond that of ordinary property, which may include strong affinities with national, regional, local, ethnic, religious or political identity. It is important therefore that museum policy is responsive to this situation.

— ६ —

संग्रहालयहरूले संग्रहित वस्तुहरू संकलन गरिएको समुदायका साथै जसलाई उनीहरूले सेवा प्रदान गरिरहेका हुन्छन् उनीहरूसँगको निकट सहकार्यमा रहेर काम गर्दछन्

**MUSEUMS WORK IN CLOSE
COLLABORATION WITH
THE COMMUNITIES FROM WHICH
THEIR COLLECTIONS ORIGINATE
AS WELL AS THOSE THEY SERVE.**

ORIGIN OF COLLECTIONS

6.1 Cooperation

Museums should promote the sharing of knowledge, documentation and collections with museums and cultural organisations in the countries and communities of origin. The possibility of developing partnerships with museums in countries or areas that have lost a significant part of their heritage should be explored.

6.2 Return of Cultural Property

Museums should be prepared to initiate dialogue for the return of cultural property to a country or people of origin. This should be undertaken in an impartial manner, based on scientific, professional and humanitarian principles as well as applicable local, national and international legislation, in preference to action at a governmental or political level.

6.3 Restitution of Cultural Property

When a country or people of origin seeks the restitution of an object or specimen that can be demonstrated to have been exported or otherwise transferred in violation of the principles of international and national conventions, and shown to be part of that country's or people's cultural or natural heritage, the museum concerned should, if legally free to do so, take prompt and responsible steps to cooperate in its return.

6.4 Cultural Objects from an Occupied Country

Museums should abstain from purchasing or acquiring cultural objects from an occupied territory and respect fully all laws and conventions that regulate the import, export and transfer of cultural or natural materials.

संग्रहित वस्तुको मूलस्रोत

६.१ परस्पर सहयोग

संग्रहालयहरूले ज्ञान, अभिलेख एवं संग्रहित वस्तुहरूलाई सम्बन्धित संग्रहित वस्तुहरूको मूल देश एवं समुदायका संग्रहालयहरू तथा साँस्कृतिक संगठनहरूसँग बाँड्ने कुरालाई प्रबर्द्धन गर्नु पर्दछ । आफ्नो सम्पदाका महत्वपूर्ण हिस्सा गुमाएका देश वा क्षेत्रका संग्रहालयहरूसँग साभेदारी निर्माण गर्ने संभावनाको खोजी गर्नु पर्दछ ।

६.२ साँस्कृतिक सम्पत्ति फिर्ता

साँस्कृतिक सम्पत्तिलाई त्यसको मूल देश वा जनतालाई फर्काउने बारेमा संवादको थालनी गर्न संग्रहालयहरूलाई तयार बनाउनु पर्दछ । यसलाई निष्पक्ष तरिकाले, वैज्ञानिक, व्यवसायिक एवं मानवतावादी सिद्धान्तका साथै उपयुक्त कानून, राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय कानूनमा आधारित भै सरकारी वा राजनैतिक तहमा अपेक्षा गरिए बमोजिम गर्नु पर्दछ ।

६.३ साँस्कृतिक सम्पत्ति फिर्ता पठाउने

अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय सन्धिका सिद्धान्तहरूको वर्खिलाप हुने गरी पैठारी गरिएको वा स्थानान्तरण गरिएको हो भनेर सावित गर्न सकिने र त्यसको केहि भागलाई सम्बन्धित देशको वा जनताको प्राकृतिक वा साँस्कृतिक सम्पदा भनेर देखाउन सकिने कुनै पनि वस्तु तथा नमूनालाई त्यसको मूल देश वा जनताले फर्काउन खोजेमा सम्बन्धित संग्रहालयले, यदि कानूनी रूपमा त्यसो गर्न स्वतन्त्र भएमा, यसलाई फिर्ता गर्ने काममा सहयोग गर्न शिघ्र र जिम्मेवारीपूर्ण कदम चाल्नु पर्दछ ।

६.४ कब्जा गरिएको देशबाट ल्याइएका साँस्कृतिक वस्तुहरू

संग्रहालयहरूले कब्जा गरिएको भूभागबाट ल्याइएका साँस्कृतिक वस्तुहरूलाई खरीद गर्ने वा हाँसिल गर्ने कार्यबाट पर रहनु पर्दछ र साँस्कृतिक वा प्राकृतिक सामग्रीहरूको आयात, निर्यात तथा स्थानान्तरणलाई नियमन गर्ने सबै कानून तथा सन्धिहरूलाई पूर्णरूपले सम्मान गर्नु पर्दछ ।

RESPECT FOR COMMUNITIES SERVED

6.5 Contemporary Communities

Where museum activities involve a contemporary community or its heritage, acquisitions should only be made based on informed and mutual consent without exploitation of the owner or informants. Respect for the wishes of the community involved should be paramount.

6.6 Funding of Community Activities

When seeking funds for activities involving contemporary communities, their interests should not be compromised (see 1.10).

6.7 Use of Collections from Contemporary Communities

Museum usage of collections from contemporary communities requires respect for human dignity and the traditions and cultures that use such material. Such collections should be used to promote human well-being, social development, tolerance, and respect by advocating multisocial, multicultural and multilingual expression (see 4.3).

6.8 Supporting Organisations in the Community

Museums should create a favourable environment for community support (e.g., Friends of Museums and other supporting organisations), recognise their contribution and promote a harmonious relationship between the community and museum personnel.

सेवा प्रदान गर्ने समुदायप्रतिको सम्मान

६.५ समसामयिक समुदाय

समसामयिक समुदाय वा उसका सम्पदाहरू संलग्न हुने संग्रहालयका गतिविधिहरूमा सम्बन्धित सम्पदाका मालिक ला सूचनादातालाई हानि नहुने गरी सूसचीत एवं आपसी सहमतीका आधारमा (संग्रहणीय वस्तुको) हौंसिल गर्नु पर्दछ । संलग्न समुदायका प्रति सर्वोच्च सम्मान हुनु पर्दछ ।

६.६ सामुदायिक क्रियाकलापमा आर्थिक सहयोग

समसामयिक समुदायहरू संलग्न क्रियाकलापहरूका लागि आर्थिक सहयोगको खोजी गर्दा उनीहरूको अभिरुचीसँग सम्मौता गर्नु हुँदैन (१.१० हेर्नुहोस्) ।

६.७ समसामयिक समुदायसँग संकलन गरिएका संग्रहित वस्तुहरूको प्रयोग

समसामयिक समुदायसँगबाट संकलित संग्रहित वस्तुहरूलाई संग्रहालयको प्रयो जनका लागि प्रयोग गर्दा मानवीय आत्मसम्मान तथा यस्ता वस्तुहरूको प्रयोग गर्ने परंपा एवं संस्कृतिप्रतिको सम्मान आवश्यक पर्दछ । यस्ता संग्रहित वस्तुहरूको प्रयोग बहुक्षेत्रीय बहुसांस्कृतिक एवं बहुभाषिक अभिव्यक्तिको वकालत गर्दै मानव समृद्धि, सामाजिक विकास, सहिष्णुता र सम्मानको प्रबर्द्धन गर्नका लागि हुनु पर्दछ ।

६.८ समुदायमा भएका संघसंस्थाहरूलाई मद्दत गर्ने

संग्रहालयहरूले सामुदायिक सहयोग (जस्तै संग्रहालयका साथी एवं अन्य सहयोगी संघसंस्थाहरू) का लागि उपयुक्त वातावरण सृजना गर्ने, उनीहरूको यो गदानको कदर गर्ने तथा समुदाय र संग्रहालयका कर्मचारीका बीच सौहार्द्रपूर्ण सम्बन्धको प्रबर्द्धन गर्नु पर्दछ ।

सिद्धान्त

संग्रहालयहरूले अन्तर्राष्ट्रिय, क्षेत्रिय, राष्ट्रिय एवं स्थानीय कानून तथा सन्धिहरू पूर्णरूपले पालना गर्नु पर्दछ । यसका अतिरिक्त, सञ्चालक निकायले संग्रहालय, यसमा संग्रहित वस्तु एवं सञ्चालनका कुनै पक्षसँग सम्बन्धित बैधानिक रूपले बाध्यकारी हुनु पर्ने दायित्व वा शर्तहरू पालना गर्नु पर्दछ ।

PRINCIPLE

Museums must conform fully to international, regional, national and local legislation and treaty obligations. In addition, the governing body should comply with any legally binding trusts or conditions relating to any aspect of the museum, its collections and operations.

— ७ —

संग्रहालयहरू कानूनी ढंगले सञ्चालन
हुन्छन्

**MUSEUMS OPERATE
IN A LEGAL MANNER.**

LEGAL FRAMEWORK

7.1 National and Local Legislation

Museums should conform to all national and local laws and respect the legislation of other states as they affect their operation.

7.2 International Legislation

Museum policy should acknowledge the following international legislation that is taken as a standard in interpreting the *ICOM Code of Ethics for Museums*:

- *Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict with Regulations for the Execution of the Convention* (“The Hague Convention” First Protocol, 1954, and Second Protocol, 1999);
- *Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property* (UNESCO, 1970);
- *Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora* (Washington, 1973);
- *Convention on Biological Diversity* (UN, 1992);
- *UNIDROIT Convention on Stolen or Illegally Exported Cultural Objects* (UNIDROIT, 1995);
- *Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage* (UNESCO, 2001);
- *Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage* (UNESCO, 2003).

कानूनी प्रारूप

७.१ राष्ट्रिय एवं स्थानीय विधान

संग्रहालयहरूले उनीहरूको सञ्चालनमा प्रभाव पार्ने सबै राष्ट्रिय तथा स्थानीय कानूनहरूको पालना गर्ने अन्य राज्यका विधानलाई सम्मान गर्नु पर्दछ ।

७.२ अन्तर्राष्ट्रिय विधान

संग्रहालय सम्बन्धी नीतिले तल उल्लेखित अन्तर्राष्ट्रिय विधानहरूको मान्यता दिनु पर्दछ; यी विधानहरूलाई संग्रहालयहरू सम्बन्धी आइकमको आचार-संहिता विश्लेषणको मापदण्डका रूपमा लिइएको छ :

- कन्भेन्सन फर द प्रोटेक्सन अफ कल्चरल प्रोपर्टी इन द इमेन्ट अफ आर्म्ड कन्फ्लिक्ट वीथ रेगुलेशन फर द एक्जिक्युशन अफ द कन्भेन्सन (‘द हेग कन्भेन्सन’ प्रथम प्रोटोकल, १९५४, र दोस्रो प्रोटोकल, १९९९);
- कन्भेन्सन अन द मिन्स अफ प्रोहिविटिड एण्ड प्रिभेन्टिड द इल्लिसिट इम्पोर्ट, एक्पोर्ट एण्ड ट्रान्सफर अफ ओवनरशीप अफ कल्चरल प्रोपर्टी (युनेस्को, १९७०);
- कन्भेन्सन अन द इन्टरनेशनल ट्रेड इन इन्डेन्जर्ड स्पीसीज अफ वाइल्ड फाउन एण्ड फ्लोरा (वासिङ्टन, १९७३);
- कन्भेन्सन अन बायलोजिकल डाइभर्सिटी (यूएन, १९७३);
- यूएनआईडीआरओआईटी कन्भेन्सन अन स्टोलन अर इल्लेगल्ली एक्स्पर्टेड कल्चरल अब्जेक्ट्स (यूएनआईडीआरओआईटी, १९९५);
- कन्भेन्सन अन द प्रोटेक्सन अफ द अण्डरवाटर कल्चरल हेरिटेज (युनेस्को, २००१);
- कन्भेन्सन फर द सेफगार्डिङ अफ द इन्ट्रान्जीवल कल्चरल हेरिटेज (युनेस्को, २००३) ।

सिद्धान्त

संग्रहालय पेशाका सदस्यहरूले स्वीकृत मापदण्ड तथा कानूनहरूको अनुसरण गर्नु पर्दछ र आफ्नो पेशाप्रति सम्मान तथा इज्जत गर्नु पर्दछ । उनीहरूले अवैधानिक वा अनैतिक व्यवसायिक आचरण गर्नबाट सर्वधारणलाई जोगाउनु पर्दछ । समाजमा संग्रहालयको योगदानका बारेमा अझै राम्रो सार्वजनिक बुझाइको विकास गर्न यो पेशाका लक्ष्य, उद्देश्य एवं आकांक्षाहरूका बारेमा सर्वसाधारणलाई सुसूचीत र शिक्षित गर्ने कार्यमा हरेक अवसरलाई प्रयोग गर्नु पर्दछ ।

PRINCIPLE

Members of the museum profession should observe accepted standards and laws and uphold the dignity and honour of their profession. They should safeguard the public against illegal or unethical professional conduct. Every opportunity should be used to inform and educate the public about the aims, purposes, and aspirations of the profession to develop a better public understanding of the contributions of museums to society.

— ८ —

संग्रहालयहरूले व्यवसायिक ढंगले काम गर्दछन् ।

**MUSEUMS OPERATE
IN A PROFESSIONAL MANNER.**

PROFESSIONAL CONDUCT

8.1 Familiarity with Relevant Legislation

Every member of the museum profession should be conversant with relevant international, national and local legislation and the conditions of their employment. They should avoid situations that could be construed as improper conduct.

8.2 Professional Responsibility

Members of the museum profession have an obligation to follow the policies and procedures of their employing institution. However, they may properly object to practices that are perceived to be damaging to a museum, to the profession, or to matters of professional ethics.

8.3 Professional Conduct

Loyalty to colleagues and to the employing museum is an important professional responsibility and must be based on allegiance to fundamental ethical principles applicable to the profession as a whole. These principles should comply with the terms of the *ICOM Code of Ethics for Museums* and be aware of any other codes or policies relevant to museum work.

8.4 Academic and Scientific Responsibilities

Members of the museum profession should promote the investigation, preservation, and use of information inherent in collections. They should, therefore, refrain from any activity or circumstance that might result in the loss of such academic and scientific data.

8.5 The Illicit Market

Members of the museum profession should not support the illicit traffic or market in natural or cultural property, directly or indirectly.

व्यवसायिक आचरण

८.१ उपयुक्त कानूनी व्यवस्थाका बारेमा परिचित

संग्रहालय पेशाका हरेक सदस्य उपयुक्त अन्तर्राष्ट्रिय, राष्ट्रिय तथा स्थानीय कानूनी व्यवस्थाका र उनीहरूको रोजगारीका शर्तहरूका बारेमा जानकारी हुनु पर्दछ । उनीहरू अनुचित व्यवहारको अर्थ लाग्न सक्ने परिस्थितिहरूबाट पर रहनु पर्दछ ।

८.२ व्यवसायिक जिम्मेवारी

आफूलाई रोजगारी दिने संस्थाका नीति तथा प्रक्रियाहरू अनुसरण गर्नु संग्रहालयका सदस्यहरूको दायित्व हुन आउँछ । तथापि, संग्रहालय, पेशा, वा पेशागत नैतिक व्यवहारलाई हानी पुऱ्याउन सक्ने व्यवहारका विरुद्ध उचित तरीकाले आपत्ति जनाउन सक्छन् ।

८.३ व्यवसायिक आचरण

सहकर्मीहरू र रोजगारदाता संग्रहालयप्रति वफादार रहनु एक महत्वपूर्ण व्यवसायिक जिम्मेवारी हो र यो समग्रमा यो पेशामा लागू हुने आधारभूत नैतिक सिद्धान्तप्रतिको वफादारीतामा आधारित हुनु पर्दछ । यी सिद्धान्तहरू संग्रहालयहरू सम्बन्धी आइकम आचार-संहिताका शर्तहरू अनुकूल हुनुका साथै संग्रहालय कार्यसँग सम्बन्धित अन्य संहिता एवं नीतिहरूका बारेमा परिचित भएको हुनु पर्दछ ।

८.४ प्राज्ञिक तथा वैज्ञानिक जिम्मेवारीहरू

संग्रहालय पेशाका सदस्यहरूले संग्रहित वस्तुहरूमा अन्तरनिहित सूचनाको अनुसन्धान, संरक्षण तथा प्रयोगलाई प्रबर्द्धन गर्नु पर्दछ । त्यसैले उनीहरू यस्ता प्राज्ञिक तथा वैज्ञानिक डाटाहरू हराउन सक्ने गतिविधि वा परिस्थितिहरूबाट टाढै रहनु पर्दछ ।

८.५ अवैध बजार

संग्रहालय पेशाका सदस्यहरूले प्रत्यक्ष वा परोक्षरूपमा प्राकृतिक वा साँस्कृतिक सम्पत्तिहरूको अवैध वचविखन वा वजारीकरण गर्नु हुँदैन ।

8.6 Confidentiality

Members of the museum profession must protect confidential information obtained during their work. In addition, information about items brought to the museum for identification is confidential and should not be published or passed to any other institution or person without specific authorisation from the owner.

8.7 Museum and Collection Security

Information about the security of the museum or of private collections and locations visited during official duties must be held in strict confidence by museum personnel.

8.8 Exception to the Obligation for Confidentiality

Confidentiality is subject to a legal obligation to assist the police or other proper authorities in investigating possible stolen, illicitly acquired, or illegally transferred property.

8.9 Personal Independence

While members of a profession are entitled to a measure of personal independence, they must realise that no private business or professional interest can be wholly separated from their employing institution.

8.10 Professional Relationships

Members of the museum profession form working relationships with numerous other persons within and outside the museum in which they are employed. They are expected to render their professional services to others efficiently and to a high standard.

8.11 Professional Consultation

It is a professional responsibility to consult other colleagues within or outside the museum when the expertise available in the museum is insufficient to ensure good decision-making.

८.६ गोपनीयता

संग्रहालय पेशाका सदस्यहरूले उनीहरूको कामका क्रममा प्राप्त गरेका गोप्य सूचनाहरूको संरक्षण गर्नु पर्दछ । यसका अतिरिक्त, पहिचानका लागि संग्रहालयमा ल्याइएका वस्तुहरूको सूचना गोप्य हुन्छ र यसलाई सम्बन्धित वस्तुको मालिकको विशेष अधिकार-पत्र विना प्रकाशन गर्ने वा अन्य संघसंस्था वा व्यक्तिलाई प्रदान गर्नु हुँदैन ।

८.७ संग्रहालय र संग्रहित वस्तुको सुरक्षा

संग्रहालयका कर्मचारीहरूले संग्रहालयको वा नीजि संकलनको सुरक्षा तथा कामका शिलशिलामा भ्रणग गरेका स्थानहरूसँग सम्बन्धित सूचनाहरूलाई अनिवार्यरूपमा गोप्य राख्नु पर्दछ ।

८.८ गोपनीयता पालना गर्नु पर्ने दायित्वका अपवादहरू

गोपनीयता पालना गर्नु पर्ने अवस्था संभावित चोरीका, अवैध ढंगले प्राप्त गरेका वा गैरकानूनी रूपमा हस्तान्तरण भएका सम्पत्तिहरूको अनुसन्धानमा प्रहरी वा अन्य उपयुक्त अधिकारीहरूलाई सहयोग गर्नका लागि कानूनी दायित्वमा निर्भर गर्दछ ।

८.९ व्यक्तिगत स्वतन्त्रता

कुनै पनि पेशाका सदस्यहरू केहि मात्रामा व्यक्तिगत स्वतन्त्रताका लागि हकदार हुने भएता पनि, उनीहरूले के कुरा बुझ्नु पर्दछ भने उनीहरूको नीजि व्यवसाय वा व्यवसायिक अभिरुचीलाई उनीहरूको रोजगारदाता संस्थाबाट पूर्णरूपमा छुट्याउन मिल्दैन ।

८.१० व्यवसायिक सम्बन्धहरू

संग्रहालय व्यवसायका सदस्यहरूले आफूले काम गर्ने संग्रहालय भित्र र बाहिर का थुप्रै व्यक्तिहरूसँग व्यवसायिक सम्बन्ध बनाउँदछन् । उनीहरूले अरुलाई प्रभावकारी एवं उच्च स्तरीय व्यवसायिक सेवा प्रदान गर्ने अपेक्षा राखिएको हुन्छ ।

८.११ व्यवसायिक परामर्श

निर्णय प्रक्रिया राम्रो भएको सुनिश्चित गर्न संग्रहालयमा उपलब्ध विशेषज्ञता अपुग भएमा संग्रहालय भन्दा भित्र वा बाहिरका सहकर्मीहरूसँग परामर्श गर्नु व्यवसायिक जिम्मेवारी हो ।

CONFLICTS OF INTEREST

8.12 Gifts, Favours, Loans, or Other Personal Benefits

Museum employees must not accept gifts, favours, loans, or other personal benefits that may be offered to them in connection with their duties for the museum. Occasionally professional courtesy may include the giving and receiving of gifts, but this should always take place in the name of the institution concerned.

8.13 Outside Employment or Business Interests

Members of the museum profession, although entitled to a measure of personal independence, must realise that no private business or professional interest can be wholly separated from their employing institution. They should not undertake other paid employment or accept outside commissions that are in conflict, or may be viewed as being in conflict, with the interests of the museum.

8.14 Dealing in Natural or Cultural Heritage

Members of the museum profession should not participate directly or indirectly in dealing (buying or selling for profit) in the natural or cultural heritage.

8.15 Interaction with Dealers

Museum professionals should not accept any gift, hospitality, or any form of reward from a dealer, auctioneer, or other person as an inducement to purchase or dispose of museum items, or to take or refrain from taking official action. Furthermore, a museum professional should not recommend a particular dealer, auctioneer, or appraiser to a member of the public.

स्वार्थहरूको बभान (पदिय दायित्व व्यक्तिगत फाइदाकालागि प्रयोगमा आउन सक्ने अवस्था)

८.१२ उपहार, कृपा ऋण वा अन्य व्यक्तिगत फाइदाहरू

संग्रहालयका कर्मचारीहरूले संग्रहालयमा आफूले गरेको कामसँग सम्बन्धित रहेर प्रदान गरिएका कुनै पनि उपहार, कृपा, ऋण वा अन्य कुनै व्यक्तिगत फाइदा हुने चीजहरू ग्रहण गर्नु हुँदैन। यदाकदा व्यवसायिक शिष्टाचार अन्तरगत उपहार दिने वा लिने कुराहरू पनि समावेश हुन सक्छन्, तर यो सम्बन्धित संस्थाका नाममा हुनु पर्दछ।

८.१३ रोजगारी वा व्यवसायको स्वार्थभन्दा बाहिर

संग्रहालय पेशाका सदस्यहरूले केहि मात्रामा व्यक्तिगत स्वतन्त्रताका लागि हकदार हुने भएता पनि, उनीहरूको निजी व्यवसाय वा व्यावसायिक अभिरुचीलाई उनीहरूको रोजगारदाता संस्थाबाट पूर्णरूपमा छुट्याउन मिल्दैन भन्ने कुरा उनीहरूले बुझ्नु पर्दछ। उनीहरूले (आफू सम्बद्ध) संग्रहालयको स्वार्थसँग बाकिने अन्य वैतानिक रोजगारी गर्ने वा बाहिरबाट कमिसन लिनु हुँदैन।

८.१४ प्राकृतिक वा साँस्कृतिक सम्पदाको कारोबार

संग्रहालय पेशाका सदस्यहरूले प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षरूपमा प्राकृतिक वा साँस्कृतिक सम्पदाको कारोबार (नाफाका लागि किन्ने वा बेच्ने) मा सहभागी हुनु हुँदैन।

८.१५ विक्रेताहरूसँग अन्तरक्रिया

संग्रहालयका कर्मचारीहरूले संग्रहालयका सामाग्रीहरू किन्ने वा विसर्जन गर्ने वा औपचारिक कारवाही गर्ने वा नगर्ने भन्ने भन्ने उक्साहटमा आएर विक्रेता (डीलर), लिलामकर्ता वा अन्य व्यक्तिबाट कुनै पनि उपहार, आतिथ्यता वा कुनै प्रकारका इनामहरू स्वीकार गर्नु हुँदैन। यसका साथै, संग्रहालयको एउटा कर्मचारीले जनसाधारलाई खास विक्रेता, लिलामकर्ता वा मूल्याङ्कनकर्ता भनेर सिफारिश गर्नु हुँदैन।

8.16 Private Collecting

Members of the museum profession should not compete with their institution either in the acquisition of objects or in any personal collecting activity. An agreement between the museum professional and the governing body concerning any private collecting must be formulated and scrupulously followed.

8.17 Use of the Name and Logo of ICOM

The name of the organisation, its acronym or its logo may not be used to promote or endorse any for-profit operation or product.

8.18 Other Conflicts of Interest

Should any other conflict of interest develop between an individual and the museum, the interests of the museum should prevail.

८.१६ नीजि प्रयोजनका लागि संग्रहित गर्ने

संग्रहालय पेशाका सदस्यहरूले संग्रहित वस्तुको प्राप्ति वा अन्य व्यक्तिगत संग्रहका लागि आफ्नो संस्थासँग प्रतिस्पर्धा गर्नु हुँदैन । नीजि प्रयोजनका लागि संकलन गर्ने सम्बन्धमा संग्रहालयका कर्मचारी र सञ्चालक निकायका बीच एक प्रकारको सम्झौता हुनु पर्दछ र यसलाई इमान्दारीताका साथ पालना गर्नु पर्दछ ।

८.१७ आइकमको नाम र लोगोको प्रयोग

संस्थाको नाम, यसको आदिवर्णिक शब्दावली वा यसको लोगो कुनै पनि नाफामूलक काम वा उत्पादनको प्रबर्द्धन वा पूष्टी गर्न प्रयोग गर्न सकिने छैन ।

८.१८ स्वार्थ बाकिने अन्य अवस्थाहरू

व्यक्ति र संग्रहालयका बीच स्वार्थ बाकिने अन्य अवस्थाहरू आएमा, संग्रहालयको स्वार्थले जित्नेछ ।

GLOSSARY

Appraisal

The authentication and valuation of an object or specimen. In certain countries the term is used for an independent assessment of a proposed gift for tax benefit purposes.

Conflict of Interest

The existence of a personal or private interest that gives rise to a clash of principle in a work situation, thus restricting, or having the appearance of restricting, the objectivity of decision making.

Conservator-Restorer

Museum or independent personnel competent to undertake the technical examination, preservation, conservation and restoration of cultural property. (For further information, see *ICOM News*, vol. 39, n°1 (1986), pp. 5-6.)

Cultural Heritage

Any thing or concept considered of aesthetic, historical, scientific or spiritual significance.

Dealing

Buying and selling items for personal or institutional gain.

Due Diligence

The requirement that every endeavour is made to establish the facts of a case before deciding a course of action, particularly in identifying the source and history of an item offered for acquisition or use before acquiring it.

Governing Body

The persons or organisations defined in the enabling legislation of the museum as responsible for its continuance, strategic development and funding.

शब्दालीहरूको परिभाषा

लेखाजोखा

कुनै पनि वस्तु वा नमूनाको प्रमाणीकरण तथा मूल्याङ्कन । कुनै कुनै देशहरूमा यो शब्दावलीलाई करबाट हुने फाइदाको प्रयोजनका लागि प्रस्तावित उपहारको स्वतन्त्र मूल्याङ्कनको अर्थमा प्रयोग गरिन्छ ।

स्वार्थहरूको बभान

व्यक्तिगत वा नीजि अभिरुची जसले वस्तुगत ढंगले निर्णय गर्ने प्रक्रियामाथि प्रतिबन्ध लगाउने वा लगाएको जस्तो प्रतीत हुने गरी कार्यस्थलमा (व्यवसायिक) सिद्धान्तप्रति टकराव उत्पन्न गराउँछ ।

संरक्षक-पुनर्स्थापक

साँस्कृतिक सम्पत्तिको प्राविधि परिक्षण, जगेर्ना, संरक्षण तथा पुनर्स्थापन कार्यका लागि जिम्मेवार संग्रहालयका वा स्वतन्त्र कर्मचारी विभाग (थप जनकारीका लागि आइकम न्यूज, भोल्युम ३९, एन०१ (१९८६०, पृष्ठ नं. ५-६ हेर्नुहोस्) ।

साँस्कृतिक सम्पदा

सौन्दर्यशास्त्रीय, ऐतिहासिक, वैज्ञानिक वा आध्यात्मिक महत्वको मानिने कुनै पनि वस्तु वा अवधारणा ।

कारोवार

व्यक्तिगत वा संस्थागत फाइदाका लागि वस्तुहरू किनबेच गर्ने

यथोचित परिश्रम

खाश गरेर संग्रहालयहरूका लागि भनेर प्रस्ताव गरिएका कुनै वस्तुहरूको स्रोत तथा इतिहासको पहिचान गर्दा वा त्यस्ता वस्तुहरूलाई प्राप्त गर्नु भन्दा अघि नै प्रयोग गर्ने सम्बन्धमा कस्तो प्रकारको कार्यबाही अपनाउने भनेर निर्णय गर्नुभन्दा पहिले उक्त विषयका बारेमा सत्यतथ्य प्रमाणहरू जुटाउनका लागि चाहिने सबै प्रयत्नहरू गर्नु पर्ने आवश्यकता ।

सञ्चालक निकाय

संग्रहालयको (कार्यसञ्चालनका लागि) सहजीकरण गर्नका लागि बनाइएको विधानमा यसको निरन्तरता, रणनीतिक विकास तथा आर्थिकस्रोतका लागि जिम्मेवार भनि तोकिएका व्यक्ति एवं संस्थाहरू ।

Income-generating Activities

Activities intended to bring financial gain or profit for the benefit of the institution.

Legal Title

Legal right to ownership of property in the country concerned. In certain countries this may be a conferred right and insufficient to meet the requirements of a due diligence search.

Minimum Standard

A standard to which it is reasonable to expect all museums and museum personnel to aspire. Certain countries have their own statements of minimum standards.

Museum*

A museum is a non-profit, permanent institution in the service of society and its development, open to the public, which acquires, conserves, researches, communicates and exhibits the tangible and intangible heritage of humanity and its environment for the purposes of education, study and enjoyment.

Museum Professional*

Museum professionals include all staff of the museums and institutions qualifying as museums in accordance with the definition stated within the scope of Article 3, Section 1 and 2 of the ICOM Statutes, and persons who, in a professional capacity, have as their main activity to provide services, knowledge and expertise for museums and the museum community.

Natural Heritage

Any natural thing, phenomenon or concept, considered to be of scientific significance or to be a spiritual manifestation.

आय-आर्जन गतिविधिहरू

संस्थाको हितका लागि वित्तीय फाइदा वा नाफा आर्जन गर्ने उद्देश्यले सञ्चालित गतिविधिहरू ।

कानूनी हक

सम्बन्धित देशमा सम्पत्तिको स्वामित्व सम्बन्धी कानूनी अधिकार । केहि देशहरूमा यसलाई प्रदत्त अधिकारका रूपमा पनि लिइएको हुन सक्छ; यस्तो अधिकार सम्बन्धित वस्तुको (इतिहासको) खोजीका लागि गर्नु पर्ने यथोचित परिश्रमका लागि पर्याप्त हुँदैन ।

न्यूनतम मापदण्ड

सबै संग्रहालयहरू तथा संग्रहालयका कर्मचारीहरूको अभिलाषाका बारे मा तर्कसंगत अपेक्षा गर्न सकिने एउटा मापदण्ड । केहि देशहरूका न्यूनतम मापदण्डका आफ्नै व्याख्यानहरू हुन्छन् ।

संग्रहालय*

संग्रहालय गैर-नाफामूलक, समाजको सेवा र यसको विकासमा समर्पित, जनसाधारणका लागि खुल्ला रहने एउटा स्थायी संस्था हो जसले शिक्षा, अध्ययन र मनोरञ्जनका लागि मानवता र यसको वातावरणका मूर्त तथा अमूर्त सम्पदाहरूलाई प्राप्त गर्ने, संरक्षण गर्ने, अनुसन्धात, सञ्चार एवं प्रदर्शन गर्दछ ।

संग्रहालय कर्मचारी*

संग्रहालयका कर्मचारीहरू अन्तरगत संग्रहालय र आइकमको विधानको धारा ३, सेक्सन १ र २ को कार्यक्षेत्रभित्र उल्लेख गरिएको परिभाषा अनुसार संग्रहालयका लागि योग्य संस्थाहरूका कर्मचारीहरू एवं आफ्नो व्यवसायिक हैसियतमा मुख्य गरेर संग्रहालय र संग्रहालय समुदायका लागि सेवा, ज्ञान तथा विशेषज्ञता प्रदान गर्ने काम गर्ने व्यक्तिहरू समावेश हुन्छन् ।

प्राकृतिक सम्पदा

कुनै पनि प्राकृतिक वस्तु, घटना वा अवधारणा जसलाई वैज्ञानिक महत्वको भएको वा आध्यात्मिक अभिव्यक्ति हुन सक्ने विश्वास गरिन्छ ।

Non-profit Organisation

A legally established body—corporate or unincorporated—whose income (including any surplus or profit) is used solely for the benefit of that body and its operations. The term “not-for-profit” has the same meaning.

Provenance

The full history and ownership of an item from the time of its discovery or creation to the present day, through which authenticity and ownership are determined.

Valid Title

Indisputable right to ownership of property, supported by full provenance of the item since discovery or production.

*It should be noted that the definitions of “museum” and “museum professional” presented in this glossary are as they appear in the ICOM Statutes, as adopted by the Extraordinary General Assembly of ICOM in Milan (Italy), held on 9 July, 2016.

गैर-नाफामूलक संघसंस्था

बैधानिकरूपमा स्थापित निकाय —निगमित वा अनिगमित— जसको आय (कुनै पनि बचत वा फाइदा) उक्त निकायको हित र त्यसको सञ्चालनका लागि मात्रै प्रयोग गरिन्छ । “नाफा नखोज्ने” शब्दावलीको पनि यहि अर्थ हुन्छ ।

उद्गमस्थल

कुनै पनि वस्तुको आविष्कार भएको वा सृजना भएको समय देखि अहिले सम्मको पूर्ण इतिहास तथा स्वामित्व जसका आधारमा (उक्त वस्तुको) प्रामाणिकता र स्वामित्वको निर्धारण गरिन्छ ।

कानूनी हक

वस्तुको आविष्कार वा उत्पादन भए देखिको उत्पत्ति-इतिहासले समेत पुष्टी गर्ने सम्पत्तिमाथिको स्वामित्वको निर्विवाद अधिकार ।

*यस शब्दकोषमा “संग्रहालय” र “संग्रहालय कर्मचारी” का परिभाषाहरू २०१६ जुलाई ९ मा इटालीको मिलानमा आयोजित आइकमको अतिरिक्त साधारण सभाले पारित गरेका आइकम विधानहरूमा उल्लेख गरिए अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

The cornerstone of ICOM is the *ICOM Code of Ethics for Museums*. It sets minimum standards of professional practice and performance for museums and their staff. In joining the organisation, ICOM members undertake to abide by this Code.

The *ICOM Code of Professional Ethics* was adopted unanimously by the 15th General Assembly of ICOM in Buenos Aires (Argentina) on 4 November, 1986. It was amended by the 20th General Assembly in Barcelona (Spain) on 6 July 2001, retitled *ICOM Code of Ethics for Museums*, and revised by the 21st General Assembly in Seoul (Republic of Korea) on 8 October, 2004.

First published in the three official languages of ICOM, the Code of Ethics has been translated into numerous other languages by ICOM's committees.

अन्तर्राष्ट्रिय संग्रहालय परिषद (आइकम) द्वारा तयार पारिएको संग्रहालयहरू सम्बन्धी व्यावसायिक आचार-संहिता आइकम को आधार शिला हो । यसले संग्रहालयहरू र तिनका कर्मचारीहरूका लागि व्यवसायिक अभ्यास र कार्यसम्पादनका न्यूनतम मानकहरू तय गर्दछ । यस संस्थामा आबद्ध भएपछि आइकमका सदस्यहरूले यो आचार-संहितालाई मान्नु पर्दछ ।

आइकम व्यवसायिक आचार संहिता ४ नोभेम्बर १९८६ मा अर्जेन्टिनाको बइनस एडर्स मा भएको आइकमको १५औँ महासभाबाट सर्वसम्मतले पारित भएको हो । यसलाई पछि ६ जुलाई २००१ मा स्पेनको बार्सिलो नामा भएको २० महासभामा संशोधन गरेर संग्रहालयहरू सम्बन्धी आइकम आचार-संहिता नामक नयाँ शीर्षक दिइयो । दक्षिण कोरियाको सियोल्मा ८ अक्टोबर २००४ मा भएको २१ औँ महासभामा यसलाई पुनः संशोधन गरिएको थियो ।

सर्वप्रथम आइकमले सांगठनिक प्रयोजनका लागि प्रयोग गर्ने तीनवटा आधिकारिक (अफिसियल) भाषाहरूमा प्रकाशित यो आचार-संहिता आइकम समितिहरूद्वारा थुप्रै भाषाहरूमा अनुवाद गरिएको छ ।